

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

8. utv. Regela Ferdinánd 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 360 Lei

Fél évre 180 Lei

Negyed évre 90 Lei

Havonta 30 Lei

Hirdetések díjazás szerin
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Madách Imre.

Születésének százéves évfordulójára.

Írta: Paulor Akos.

Tragédiát csak az írhat, aki meglátja a jónak, a nemesnek elkerülhetetlen pusztulását a való életben. Madách Imre a maga és nemzete kálváriáján keresztül pillantotta meg az emberi életnek tragikus voltát: meglátta az emberiség életében is az Ember Tragédiáját.

Hatalmas drámai köiteménye az emberi csalódások sorát állítja elének amint azt a historia elének tárja. Az eszmények szolgálatából való mindteljesebb kiábrándulás folytatása ez: Ádám mindinkább felismeri, hogy ez ideálok nem valósíthatók meg, mert az ember gyarló és gyönges ahhoz, hogy nekik megfelelő életet huzamosabb időn keresztül folytathasson. Nem maguknak az eszményeknek értéktelenségét ismeri fel mindjobban a küzdő és a gondolkodó ember, hanem azoknak a földi élettel való összeférhetetlenségét tapasztalja fájdalmasan. Történetünk az, hogy csalódunk, de nem ábrándulunk ki a legnemesebb eszményekből.

Csalódásaink annál kevésbé öl-

hetik ki e hitünket, mert ez teszi magát az életet is lehetővé. Madách tisztán látja, hogy hit nélkül nincs élet, mert az élet küzdelem, a küzdelem pedig abból a hitből táplálkozik, hogy majdan elérhetjük azt, amiért harcolunk. Ennyiben a földi életet is az eszményekbe vetett hit tartja fenn: az ideálok világa élet bennünket akkor is, midőn azt véljük, hogy mérhetetlen messzeségben vagyunk tőlt.

Az emberiség története így mond két tényező harcából áll elő: a pozitív törekvésből, melyet végül mindig az eszménybe vetett hit táplál és az ideálok megvalósulásának ellene dolgozó hatalmaktól. Az előbbi forrása Isten, mint az örök jószág principiuma: az ő harcosai vagyunk, midőn az eszményekért küzdünk. Az utóbbi a tagadás szellemének műve, mely hit helyett kétséget támaszt s az értelem hideg fényénél az eszmény megvalósításának lehetetlenségét mutatva be, meg akarja ölni a hitet, a küzdelmet, vagyis magát az életet. Isten nevében harcolva az örök életért küzdünk, az ördöggel cimborálva a halál mélységeibe sünyedünk.

A földi életben azonban Luci-

fer győz: a jó és a nemes nem valósulhat meg. De nem azért, mintha az eszménynek nem volna örök értéke s az emberek beléje vetett hite kiapadna: de mert végül a földi élet fizikai körülményei válnak olyanokká, hogy minden további küzdelem lehetetlenné válik. A Nap kihűl, a Föld növény- és állatvilága elsatnyul s az emberi génusz nyomorult eszkimóvá aljasul, mert az ember összes energiáit immár a létért való keserves küzdelem emészti fel. Ha az élet értékét a siker határozná meg, küzdelmeink valóban hiába valók volnának s Lucifer tanácsát kellene követnünk, hogy hagyjunk abba minden harcot, vagyis vesünk véget magának az életnek. Ádám már-már erre az utra tér, midőn Éva vallomása visszarántja az örvény széléről. „Uram legyőztél” — kiált fel térdre rogyva Isten nagysága előtt, kit csak most ismert fel egész végtelenségében és jóságában. Legyőzöttnek érzi magát, mert a hit, az örök jószágban való bizalom diadalmaskodott az emberi gyöngeség s az abból fakadó kétségbeesés felett: az élet legyőzte a halált. A hit: az erő, az élet; — a kétség: a gyöngeség,

a pusztulás. Az igazhit tuléli a legnagyobb csalódást is, mert míg a sekélyes gondolkodás az emberi életet csak a földi lét kereteiben látja, a hit által felvilágosult szellem felismeri, hogy annak sulypontja a siron tul van. Valamint Pláton óta minden nagy és mély szellem, Madách is azt vallja, hogy az ember élete nem egyéb, mint fájdalmas örvény az örök tökéletesség után s csak ebből érthető meg földi keretei között is. Eddig nem eléggé méltatták, hogy Lucifer épügy, mint Mephistopheles lebeszéli az embert a tudományról és a bölcselkedésről, jól tudván, hogy annak mélyülése arra a belátásra vezet, hogy az érzékfölötti világ realitása nélkül a tapasztalati valóság sem érthető meg.

A nagy szellemi alkotások nem ama tartalmakkal hatnak elsősorban, mely bennük philologiailag kimutatható, hanem amit belőlük késő nemzedékek is kiolvashatnak. És bármily különbözőek is az így megszülető magyarázatok, valamennyinek igaza van: a génusz kiemertetlen gazdasága ép abban áll, hogy termékeny gondolatok kiapadhatatlan forrása lehet időtlen-időkig. Hegel szerint „jedes

Az élet utai.

— Lukácsy Lajos „Esetek az életből” című könyvéből. —

Ügyvédi dologban jártam Debrecenben. A déli korzón egy huszárezredes állott élm, kitarja karjait és reám szólt: — Lajoskám, hát te mit csinálsz nálunk?

Nem emlékeztem első percben reá.

— D. Sándor vagyok.

Ekkor fölismertem. Ifju korunkban együtt jártunk Bécsben a kereskedelmi akadémián. Egy éves önkéntes volt ő is, tartalékos tiszt lett, utánna szolgált 6 hónapig, mert akkor ez volt a törvény, újból vizsgázott és aktiváltatta magát. Évek múlva őrnagy lett, majd átlépett a honvédséghez, ahol ezredesi rangra emelkedett. Őszintén örültem, hogy találkoztam egykori iskolatársammal, akit ca 40 év óta nem láttam. A huszárlaktanyáig kísértem, szívélyesen ebédre hívott, de kimentettem magamat, hogy már egy ügyvéd kollegámnak fogadtam el a meghívását, akivel ott dolgom volt. Bementem a kaszárnyába az irodájába. Egy őrmester jelentette neki, hogy egy civil ember, olyan ur féle keresi és szeretne vele beszélni. Az ezredes behívatta az illetőt, én pedig átmentem a másik szobába. Hogy az illető civil ember, mint ahogy az őrmester mon-

dotta, mit beszélt, azt nem tudom, mert nagyon lassan adta elő kérelmét, csak az ezredes érces hangját hallottam a félig nyílt ajtón át:

— Szó sincs róla, nem veszem be, ön főhadnagy volt, váltót hamisított, a tisztí rangjától megfosztották, menjen Isten hírével.

Kiváncsian tekinttem át a másik szobába. Egy 30 év körüli züllött kinézésű férfi volt. Meglehetősen lerongyolódva. Az ezredes átjött hozzám, betette az ajtót.

— Az kellene még, hogy fegyverekkel töltsen meg az ezredemet!

Elmondotta röviden, hogy az illető arra kérte, hogy vegye be az ezredbe közhuszárnak. Főhadnagy volt, váltót hamisított, 2 évi börtönt ült és kidobták a hadseregből, most állás nélkül csavarog.

Délre járt az idő, ajánltam magamat és megígértem az ezredes barátomnak, hogy ebéd után iekete kávéra eljövök hozzájuk, mert beakar mutatni a feleségének. A kaszárnyában volt a lakásuk is.

Midőn a laktanyából távoztam, ott állott az ezredes által elutasított egyén a kapu bejáratánál és alázatosan emelte meg a kalapját előttem. Szánalommal tekinttem reá.

— Kicsoda ön? Kérdeztem.

— Egy szerencsétlen ember. Egy öngyilkos jelölt.

— Nana! Nem olyan könnyen hálnak meg az emberek.

— Kérem, ez volt utolsó reményem. Ez sem sikerült. Már csak az van hátra, hogy elpusztítsam magam.

— Kérem jöjjön velem, szoltam hozzá, mert sietek.

Hát mondja, mi baja van, hátha lehet önön segíteni. Ugy látom, hogy egészséges, életerős fiatal ember, nem szabad a reményt feladni. Legyen bizalommal az élet iránt, az Isten megsegít mindenkit, aki hozzá fordul. Nem nagyon szivlelte meg vigasztaló szavaimat, de azért elkísért és utközben elmondotta a következő történetet:

Főhadnagy volt az egyik huszárezredben, egy nővére van, akitnek férje gazdatiszt egy grófi uradalomban. Két kis gyermekük van. Az ispán sógor kissz társaságba keveredett, kártyázott, vesztett és hogy becsületbeli kártyaadósságát kifizethesse, nem bírván más uton pénzhez jutni, váltót hamisított az uradalmi inspector nevére. A váltót lejártakor nem tudta kifizetni. A bank megóvatolta, a turpisság kiderült, előveték az ispán urat, akitnek családja kétségbe volt esve. A főhadnagy, hogy megmentse a nővérét gyermekével és sógorát, a váltóhamisítás tényét magára vállalta. Megindult ellene a büntető eljárás, 2 évi fegyházra ítélték, lefokozták és kilökték a hadsereg kötelékéből.

Körülbelül ezeket mondotta el nekem rövidesen az uton. Alig hiszem, hogy igazat mondott, mert nagyon mesészerű volt az előadása, de nem is kutattam az igazat. Nagyon megsajnáltam, hogy ilyen szerencsétlenségbe került. Vétkeiért megbűnhődött, segíteni szeretnék neki, ha az igaz utra akar térni és a társadalomba visszatérve, ember akar lenni.

Minthogy ebéd után az ezredesékhez ígérkeztem, azt mondtam neki:

— Várjon reám két órakor a kaszárnya kapujában. Ebédeljen meg és aztán jöjjön oda. Van pénz, kérdeztem?

Hát majd veszek vagy két zsemlét, 5 koronát adtam neki, hogy ebédeljen meg, amit csak nagy unszólásra fogadott el. Midőn ebéd után az ezredesékhez mentem, már a kaszárnya előtt várt rám. Megmondtam neki, hogy maradjon ott, míg kijövök. Az ezredesek szívesen fogadtak, elbeszéltek ifjúkori bécsi élményeinket és ugrattuk az ezredesné, meg nem történt és csak kigondolt bécsi szerelmi kalandjainkkal. Nevettünk azon, hogy miért is kilódtunk mi két éven át a kereskedői tudományok megtanulásával, midőn az életben annak semmi hasznát sem vesszük, mert a barátom katona lett, én meg ügyvéd.

Kuntswerk ist ein Zwiesgespräch mit Jedem, welcher davorsteht“ Az Ember Tragédiájával a messze jövő nemzedékei is fognak tudni társalogni s abból majd mind újabb és újabb gondolatot és ihletet merítenek. Elsősorban mi magyarok, kiknek története minden más népénél tragikusabb s azért valamennyinél jobban meg tudjuk érteni és szeretni az Ember tragédiáját.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hogy áll a leu?

Január 20-án fizettek 100 lelért:

Párisban 7.95 frankot
Zürichben 2.80 frankot.
Budapestben 1550 koronát
Berlinben 10000 márkát
Bécsben 35500 koronát
Newyorkban 53.75 centet
Brüsszelben 8.75 frankot
Londonban 1 font 900 lei.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A prefektus és a főpolgármester üdvözlése.

(János-nap Aradon.)

Ma reggel János napjára derült ki az égboltozat. Az aradi közigazgatás Jánosai lázasan készülődtek a nagy nap megünneplésére. A legfőbb János, dr. Robu János főpolgármester mit sem sejtve merült el a komor akták tanulmányozásában. Csak akkor pillantott fel meglepetten, amikor az ajtó kopogtatás után kinyílt és dr. Angel István polgármester vezetésével megjelentek a város hivatalnokai, előtérben az összes Jánosokkal. Ott volt Berzován János főszámvévő, Potioan János elsőkerületi előljáró, Mihók János a kiadó igazgatója és Szpernyák János számvévőségi aljegyző. Dr. Angel, aki nem lévén János mint érdektelen személy, meleg szavakkal üdvözölte a tisztviselőkar Jánosai és a többi tagjai nevében dr. Robu János főpolgármestert névnapja alkalmával. A főpolgármester hálaosan köszönte meg a jókívánságokat és miután a jelenlevő Jánosok kölcsönösen köszöntötték egy mást, az egész társaság felkerekedett és elment Georgescu János prefektushoz.

A város tisztviselői nevében dr. Robu János főpolgármester, a megye tisztviselői karának nevében Petrutiu Áron megyei másod főjegyző és az aradi liberális párt nevében dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő, a liberális párt aradi csoportjának elnöke üdvözölték Georgescu prefektust. A prefektus az üdvözlésekre adott válaszában megköszönte a figyelmességet és egyben örömeinek adott kifejezést afölött, hogy Aradon a liberálisok politikája mennyire tért hódít és milyen számszerűen léptek be a párt tagjainak sorába. Kijelentette, hogy akciót indít a megyei liberális szervezet megerősítésére és a tagok számára gyarapítására.

Folyik az Acsev. leltározása.

(Bucurestiben tárgyalnak a tisztviselők átlépéséről. — Rövid visszajelentés a vasut történetére.)

Az Arad Csanádi Egyesült vasutakat leltározó CFR. és ACSEV. bizottság tovább folytatja csütörtökön megkezdett munkáját. Már az első napon szöbakerült a személyzetkérdés. A CFR. megbízottak érdeklődtek aziránt, hogy megtudhatják-e kik hajlandók átlépni a CFR. szolgálatába az ACSEV. tisztviselői közül. Tudniok kell, ugyanis, — mondották — hogy mennyi tisztviselő pótkásárról kell gondoskodni az átadás után. Ezt a kérdést azonban levtették a leltározó bizottság programjából, mert az ACSEV. tisztviselői ma még nem nyilatkozhatnak arról, hogy hajlandók-e az államvasut kötelekébe átlépni, mert még nem ismerik azokat a feltételeket, amelyeket a CFR. az átlépő tisztviselők elé szab. Ezt a kérdést a Bucurestiben tárgyaló bizottság teszi majd szóvá. Ez a bizottság Mocioni Antal volt miniszter elnöke alatt vasárnap utazik le Bucurestibe, ahol kedden kezdődnek meg az átvételi tárgyalások. Az Acsev. és Cfr. leltározó bizottság ma Pecicára utazott ki az arad-pecicai vonal leltározása céljából.

Most, hogy már csak rövid idő kérdése az, hogy az Acsev. állami kezelésbe megy át és az Arad-Csanádi Egyesült vasutak vonalain azután CFR. jelzésű kocsik járnak, alkalmoszerűen találjuk visszatekinteni az Acsev. eddigi fejlődésére. 1876-ban épült ki az első vonalszakasz Arad-Pancota Borosinen között. Tehát alig egykét év választja el az Acsevet ötven éves jubileumától. A vasut mai hálózata az Arad-Körösvölgyi és az Arad-Csanádi vasutak egyesítéséből keletkezett és hálózata a magyar vonalakat beszámításával 400 kilométert tesz ki. Fővonalai Aradról Szegedre és Brádra vezetnek, ezek közül az arad-szegedi vonalon ma csak Pecicáig van közlekedés, a 140 kilométeres magyarországi részt a győr-sopron-eberfurti vasutársaság kezeli. Mezőhegyesről-Kétegyházára, Ujszentannáról-Kétegyházára és Borosineuról-Cermeure szárnyvonalak csatlakoznak a fővonalhoz. 1896-ban nyitották meg az utolsó halmagiu-brádi vonala. Az Acsev. alapította az Alföldi Első Gazdasági Keskeny nyomtávu vasutat, amelyet 150 kilométer hosszban az Acsev. épített és az új határmegállapítás időpontjáig, 1920. március hó végéig 21 éven keresztül saját kezelésében volt. Miután a határmegállapítás következtében ez a vasut egész terjedelmében Magyarországra esik, 1920 márciusba önálló kezelésbe ment át. Ez a keskenyvágányu vasut az Acsev tervezés szerint az első gazdasági jellegű nyilvános forgalomra berendezett vasutja volt Magyarországnak, amelynek mintája szerint új vasuttipust alkottak. Ugyancsak az Arad-Csanádi kezelésben áll ma is a Sebis-Moneasa közötti keskenyvágányu vasut, amely 21 kilométer hosszú és folytatólagosan mintegy 10 kilométer erdei vasuti iparvonallal van kiegészítve. A vasut igazgatósága a két nyilvános forgalmu vasuton kívül sok csatlakozó keskenyvágányu erdei és iparvasut-

nak megépítését mozdította elő. Az 1900-as évek elején nagy áldozatok árán a vasuti motorkocsik problémáját oldották meg és költséges kísérletek alapján 1903 év áprilisában forgalomba jöttek a gőzmotorkocsik. 1905-ben benzin elektromos helyi vonatok. 1906-ban már gyorsmotorkocsik is üzemben voltak. Ezek rendszerét és típusát saját műszaki közegével oldotta meg az Acsev. és 1906-ban egy ACSEV. gyorsmotorkocsi saját erejében külön me-

Utazás a magyar hóviharban.

(Zónázás fagyban és zivatarban Budapesttől Aradig. — Tizennégy óráig fűtetlen vasuti kocsiban.)

Budapest, keleti pályaudvar. Péntek délelőtt 9 óra 10 perc. A csomagokat gyorsan felrakják a vasuti fülkébe, jegyváltás, gyors felszállás, már sipol a vonatvezető, nagyot ránt a mozdony és már vánszorog a személyvonat a keleti pályaudvar külső sineiről. Kőbánya táján apró pihékben hull dogálni kezd a hó és észak felől oldalba kap a szél. Most még tűrhető a levegő, a fűtőtestek melegnek. De már tovább lassanként elmarad a gőz, az ablakokra jég-arabeszkéket rajzol a hideg északi szél és nemsokára farkasordító hideg borzongatja a vonat kevés utasát. Szabad a vonat, de mintha futása valahogyan lassubodnék. Szembe velünk a másik sínpáron hóval befutt tehervonat cammog. Szolnokon egy órai várakozás vagyis félórás késés. Végre indulunk. A szél már dühöng, a kopár földéken fogócskát játszanak a száguldó hófellegek, az utszéli fák szomoruan hajladoznak, a távoli tanyákat annyira belepte a hó, hogy alig látszanak. Ember sehol, néhány madár röpköd kétségbeesetten, keresgélve fedeleket, ahol védelmet találhat.

Megérkezés Mezőturra. A vonat majdnem teljesen kiürül. Az egész kocsiban mindössze ketten vagyunk. Itt is tiz perces késés. Már megyünk. Gyomán néhány perces veszteglés, hogy a késésből valamit behozzunk. Gyoma után

a nyílt pályán hirtelen megáll a vonat. Talán leszakadt néhány kocsi? Ijedtség száll meg minket. Hallottunk hóviharban elszakadt vonatokról behavazott vasuti kocsikról, megfagyásokról.

De jön a kalauz és megnyugtat, hogy nincs baj. A mozdonyvezetőnek gőzt kell fejlesztenie és ez a művelet ebben a rettentő hóviharban hosszadalmas és fáradságos. A fűtőtestek jéghidegek. Állunk a nyílt pályán. Észak felől tombolva rohanja meg a szélvihar a vonatot. A kocsik hajladoznak, nyögnek, az ablakok állandóan

netrend mellett futott le Budapest Bécs-Laibach-Velencén át Milanoba az ottani kiállításra, ahol a legnagyobb kitüntetéset kapta meg. Az Arad-Csanádi vasutak motorosüzeme Aradra hozta az öt világrész minden részéből a tanulmányozó műszaki embereket és éveken át állandóan voltak külföldi vendégek, akik messze világra jó hírnevet szerez az e téren kezdeményező vállalatnak.

Az ötvenéves vállalat most állami kezelésbe megy át, az állam rövid időn belül teljesen megváltja a vasutat, ami által Arad városának és a megyének messze kiemelkedő nagyméretű magántulajmánya szűnik meg.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

zörögnek. A fülke északra néző ablakainak szűk repesztékein szitálva hull be a hó, amely a padokat két ujnira belepi. Nem lehet leülni, mert elnyom az álmom és akkor... Járkálunk a szűk kocsiban, a podgyásztartókon gimnasztikai gyakorlatokat végzünk, hogy a fáradtságtól és hidegtől elgémberedett tagjainkat felfrissítsük. Így tart ez másfél óráig, míg végre nekimegyünk az egyre sűrűbb sötétségnek. Nyugat felé szürke hófelhők fenyegetően gomolyognak utánunk. Ha ezek utól érnek, benne rekedünk a hóban. Szerencsére többszöri megállás után megérkezünk Békéscsabára. Ekkor már öreg este van. Gyors átszállás fűtetlen kocsiba és félórás várakozás után megyünk a határ felé

Éjszaka fél tizenegy. Lökősháza. Vámvizsgálat, utlevélvizsgálat Várakozás. Egyszerre hangzik a jelszó, hogy le az utlevelekért. A míg a vonat férfitasai a gyors világitott lökősházai váróteremben átveszik az utlevelet, a vonat szépen kirobog az állomásról és már csak messziről pislog a hátsó kocsi piros lámpása. Riadalom. Az egyik öreg ur megszólal:

— Elment a vonat, rajta van a feleségem!

— Az enyém is, szól ijedezve egy fiatalémbert.

— Nincs nekünk olyan szerencsénk, hogy a vonat elvigye a feleségünket, jegyezte meg egy ur. Nyilván valami cinikus pesti lehetett.

És csakugyan jön vissza a vonat. Beszállás és már indulunk. Curtici. Ujból utlevélvizsgálat, leszállás, vámvizsgálat. A váróteremben kellemes meleg. Rengeteg utas szorong a teremben. Sokan előző éjszaka utaztak el Budapestről, de csak Békéscsabáig jutottak. Itt le kellett szállniok és nem mehettek tovább. Nagynehezen összeállítottak egy szerelvényt és átvitték őket Curtici-ra. Itt azután be kellett várniok az este érkező személyvonatot. Ezek még rosszabbul jártak, mint mi, akik

csak tizenegy óra hosszát zónáztunk fűtetlen vasúti kocsiiban, rettentő hóvihárban.

Végre beszállás. Zsufolt fülkék, de legalább fűtöttek. A kellemes meleg ólomként nehezedik szempillánkra és már alszunk a sötét kocsiiban. Éjszaka fél tizenkét órakor megérkezünk Aradra. Az állomás előtt egyetlen bérkocsi, egyetlen autó sincs. Az agyort fázott utasok közül többen tovább akarnak utazni, de nincs vonat. Timisoara (Temesvár) felé nem megy vonat, Erdély felé talán elindul reggel. Erdélyből be sem érkezett a gyors, mert óriási hóviharak járhatatlanná tették a pályát. Szegény utasok reggelig kénytelenek voltak várni. Mi ketten aradiak nekivágtunk a fagyos éjszakának. Végre itthon voltunk!

(Károly József.)

Visszentelési ünnepség Aradon.
(Körmenet a Marosparthoz.)

A görögkeleti román vízkereszt naját tegnap fényes külsőségek között ünnepelték meg Aradon. Dél előtt fél tizenegykor a görög keleti román székesegyházban nagy papi segédlettel misét celebráltak, a melyen résztvettek a polgári és katonai hatóságok vezetői is. A székesegyházban tartott istentisztelet után a fényes ornatibusba öltözött papság és a hatóságok vezetői a katonaság sorfalai között a Str. Metianu (Forray) utcán és a főuton át a Marospartra vonultak, ahol a Kulturpalota mögötti részen Pap I. János görögkeleti román püspök beszélt a vízről. Pap I. János püspök baldachinja mögött Georgescu János prefektus, belügyi vezérfelügyelő, Lecca, Daschivici és Manu tábornokok, dr. Robu János főpolgármester, dr. Beles Jenő alispán, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, Meculescu Sándor főügyész, Popescu Haralamb sziguranca főnök és még több hatóság vezetője, valamint az aradi helyőrség több magasrangú tisztje haladt. Az ünnepélyes visszentelési aktus után a városháza előtt állottak fel a város és a megye notabilitásai és a katonaság díszmenetben vonult el előttük.

Otfelé járt Karnevál
ma este Aradon
(Három bál és két legénybucsu.)

Karnevál herceg idén nagy pompával vonult be Aradra. Talán egyetlen évben sem volt anynyi táncestély, mint éppen 1923-ban. Majdnem mindennap rendeznek egy bálát, vagy jelmezestélyt. A mai nap különösen említésre méltó, mert két jelmezestély: dada-bál és két legénybucsu zajlott le. A Fehér Kereszt nagytermében rendeztek jólsikerült Bolond-estélyt Gencsy Béláné tánctanárnő

növendékei. A Park-kioszkban Sziklay Gizzi aradi táncitanónő és növendékei rendeztek jelmezestélyt. A Fehér Kereszt gyémánt termében Dada-bálát rendezett az aradi aranyifjuság. A bál pompás hangulatban reggelig tartott.

A Pannónia különtermében két vidám társaság mulatott. Legénybucsut rendezett két aradi ur: dr. Goldzieher Albert és Schauer Jakvues. A legénybucsun megjelentek vasárnap reggelig mulattak.

Jakuló fotografiák. (Arcképsorozat a régi Aradról.)
Schwarz Zsiga.

A Weitzer János-utca egy kis boltjában árul szőnyeget, képeket és vásznakat: Schwarz Zsiga. Ez a név tipust jelent. A román impérium átvétele óta ezen a területen vannak magyarok, németek, románok és — last not least — zsidók. Ez az állampolgári osztályozás nem a lelki berendezkedések konstrukciója szerint való, hanem hivatalos megjelölés, amihez illeszkedni kell. Schwarz Zsiga azért jelent tipust, mert lelki érzéseit nem szeizmografálta a hivatalos megjelölések listája. Schwarz Zsiga: zsidó, de elsősorban magyar.

Zsidómagyar vagy magyarzsidó ahogy tetszik, s most, amikor a pultja előtt állok, ahol kelengyevásznat mér a röffel, úgy érzem valahogy, hogy én is „kundschaft” vagyok nála, kundschaft mindarra, ami elmúlt, amit nem lehet eladni, amit Schwarz Zsiga a legtitkosabb lelki boltfiókjában tart: a magyar zsidóságra.

— Negyven esztendővel ezelőtt jöttem Pestmegyéből Aradra — mondja Schwarz, — Abonyból kerültem ide, abból a városból, a melynek a később öngyilkos Teleky László gróf volt a képviselője. Zsidónak születtem és hogy a régi magyar függetlenségi politika egyik harcosa lettem, annak Abony különös politikai levegője az oka, a bujkáló antiszemitizmus, a két-három kastély minden faluban, a kuriák aulikus levegője, meg a Gulner Gyuláné esete, amely végleg belelökött a politikába. 1875-ben vagy 76-ban elhatároztam ugyanis, hogy Abony akkori képviselőjének a felesége, Gullner Gyuláné, az ottani zsidó hitközség elnökének a feleségével kocsiába ül, és bejárja a pestmegyei falvakat, gyűjteni az orosz-török háború sebesültjei ja

vára. Gullnerné ezt jelentette ki nagy hangon, amikor a tervet értésére adták: „Zsidóasszonnyal nem ülök egy kocsiába”. A jó abonyi izraeliták összefogtak, ellenje löltnek állították Gullnerrel szemben Degrée Alajost, akit meg is választottunk függetlenségi programmal Abony képviselőjévé.

— Na látja, kérem, ilyen motívumok löktek a politika felé. Itt Aradon 1884-ben alakult meg a Kossuth-asztaltársaság, akkor még Barabás Béla csak olyan cseperedő gyerekszámba ment. „Csekélységem” csakhamar beolvadt ebbe a társaságba, tetszik tudni csupa „echt-magyarok” voltak, igazi bürgerek, a Nagy Kálmán, a Kristyóry pék, a Ravasz Imre, a Varga József meg a többi jó echt magyarok. Meg is buktattuk kérem Vörös László kereskedelmi minisztert Barabás Bélával szemben, pedig a minisztert öt helyen jelölték és öt mandátum között mégis a pad alá esett.

Itt pauzát tart Schwarz Zsiga és valami, csak zsidókat jellemző ravaszkodással megkérdezi:

— Ne talán fajtámbelit tisztelhetek az újságíró urban?

Schwarz Zsigát a legmeszebbmő módon megnyugtatom. Erre bizalmas lesz és kivirágzik:

— Tudja mit mondott egyszer Rausch Kálmán, a Péterffy ügyvéd nevelt fia? A Kossuth-asztaltársaság egy bankettjén azt merete mondanom kérem, hogy ha Mózes csak öt perccel késik el a Vörös tenger esetnél és nem várja ki az apályt, akkor nem lenne ma egyetlen zsidó sem a földön és nem okoznának annyi galibát. Ezt a beszédet végighallgatta Nagy Kálmán, ugyanaz a Nagy, aki ennél az antiszemita izli kijelentésnél helyeslően mosolygott, de két év múlva a Kossuth-asztal-

társaság minden magyar zsidójának boldog Izraelita üesztendőt vagy kellemes böjtöt kívánt. Ebben, hogy az antiszemitizmust még csirájában sikerült elfojtanom Aradon, „csekélységemnek” is van némi része.

Pauza. Méri a vásznat Schwarz Zsiga.

— Nézi, hogy röffölök, ugye? Hát ez az. Minden politika mellett kereskedő maradtam. Mikor a Vörös bukátó pártirodát vezettem, a választás legizgalmasabb pillanataiban mégis volt időm arra, hogy egy későbbi kormánypárti főispán neijénél, délelőtt tizenegykor áruljam a leány kelengyéjét. Vörös megbukott és a kelengyén kerestem. Függetlenségi voltam és zsidó. Kereskedő és politikus.

Aztán egy széles gesztus, meg hajol a pult előtt, mintha azt mondaná „alázatos szolgája” és elhelyett azt mondja:

— Na, látja, ez csekélységem. Schwarz Zsiga csekélységét nem lehet elfelejteni.

Fekete Tivadar.

A görög phoenix.
(Ujraéled a görög vezérkar. — Mégegyszer görög-török háború?)

Párisból jelentik, hogy kormánykörökben nagy aggodalmat keltenek a tráciai hadikészülődésekről szóló hírek. Azt jelentik, hogy a görögök mudániai szerződés ellenére megszállták a Marica jobb partját. A görög vezérkar lázas tevékenységét fejt ki, hogy minél több munitiót szerezzen a görög csapatok számára. Egy helyen össze is ütköztek már a görög és a török előőrsek.

Lausanneból jelentik, hogy a delegációk körében most tárgyalják annak a békeszerződésnek a tervezetét, amelyet jóváhagyás végett Párisba küldöttek. Ugy hírlik, hogy a tervezet Egyiptomra vonatkozó intézkedéseket is tartalmaz, amelyek szerint Törökországnak Egyiptom függetlenségét 1914-től kezdődőleg el kellene ismernie.

Párisból jelentik, hogy a Petit Parisien közlése szerint a francia külügyminiszteriumban aggodnak Görögország magatartása miatt. A görögök ugyanis azzal számolnak, hogy a Lausannei közeli békekonferencia kudarc esetén támadni fognak. Az a tervük, hogy a tárgyalások megszüntetése után azonnal megkezdik a hadműveleteket, még pedig egyenesen Konstantinápoly ellen. A külügyminiszterium megbízható hírt kapott arról, hogy orosz csapatok indultak Konstantinápolyba a törökök támogatására. Egyébként az oroszok Odessza környékén is jelentékeny haderőket vontak össze.

Aradi illetőség.

(Korkép 1922—23-ból.)

1922. január 2.

Arról értesítettek, hogy Berlinben meghalt egy nagynénem, aki egy millió márkát hagyott rám. Szép pénz. Fel kellene mennem Berlinben, elhozni a pénzecskét.

1922. február 27.

Minden okmányom rendben csak az illetőséggel van egy kis baj. Enélkül pedig nem adnak utlevelet. Aradi születésű vagyok, őseim már Robert Károly alatt jöttek Aradra, de elfelejtettek illetőségi bizonyítványt szerezni ezek szerint én sem vagyok idevállást illetőségi.

1922. március 18.

Azt mondták a városházán, nem vagyok felvéve a város kötelekébe, mert nem kértem a felvételt. Természeteszerű következménye ennek az, hogy csak megtört személy vagyok és akkor lökhetnek ki abból a város kötelekéből, amikor akarnak.

1922. április 1.

Hajnal három óraker két rendőr jelent meg a lakásomon. Pécsétes irást mutattak fel, amiből azt olvastam ki, hogy ki vagyok utasítva Aradról és illetőségi helyemre kell toloncolni. A két rendőr megfogott és szép lassan kiballagtunk a város határáig. A séta mindössze négy óráig tartott. Nem is tudtam, hogy szülővárosomnak ilyen nagy határa van. A határon túl egy lépéssel letettek és otthagytak. Két portyázó csendőr reggel kilenc óraker megfogott és visszavitt a városba, letettek a lakásom előtt. Visszavitték a városi kötelekébe. Csak tudnám: mi az a városi kötelek.

1922. május 22.

Két rendőr ismét kivitt. Két csendőr ismét visszahozott.

1922. június 3.

Kilátásba helyezték az illetőséget.

1922. július 30.

Megszereztem a szükséges pénzt, letettem a lakói díjat, a tanács fölveti a kötelekébe. Csak tudnám: mi az a városi kötelek.

1922. augusztus 8.

Benyújtottam az utlevélkérvényemet. Udvarián azt mondták, hogy várják.

1922. szeptember 1.

A márka hatalmas trent kapott. Az egy millió nagyon összezugorodott. Minden nap szorgalmasan elolvasom a valutakurzusokat.

1922. október 25.

Minden nap elolvasom a lapok valutajelentéseit. A márka esik.

1922. november 20.

A márka még jobban esik. A rendőrségen azt mondták, várják türellemmel, rövidesen megkapom az utleveletem.

1922. december 13.

A márka elérte lengyel testvéreinek a nivóját. A rendőrségen már minden rendőrt névről ismernek. Nagyon kedves emberek. A hivatalnokok cigarettával kínálnak meg és azt mondják várják türellemmel, rövidesen meglesz az utlevél.

1923. január 20.

Ma megkaptam az utlevelet. Kiszámítottam, hogy az egy millió márka 7500 lett ér. Ezért a cse kéltségért nem érdemes elutazni, az utiköltség nagyon sok. Egy évvel azelőtt még milliomos voltam, ma koldus vagyok. Legjobban szeretném magam felakasztani a városi kötelekre. De az utlevelem mégis megvan. (k. s.)

Az aradi vízvezeték mizériái.

Zádor Imre gépüzemi igazgató nyilatkozata. — A hatmillió kölcsönből javítják a vízvezetékét.

Az utóbbi időben különféle panaszok merülnek fel az aradi vízvezeték ellen. Különösen kellemetlen a város közönségének az, hogy az esti órákban elzárják a vízvezetékét és reggelig nem lehet vizet kapni. A panaszos levelek tömege érkezik az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez, amelyek kérdést intéznek hozzánk, hogy miért szürke és moszatos a vízvezeték vize. A vízvezeték éjszakai elzárása és a tisztátalan víz fogyasztása igen súlyos következményekkel járhatnak. Az első katasztrófa fális jelentőséggel járhat egy esetleges éjszakai tűzvész alkalmával, a tisztátalan víz fogyasztása pedig súlyos betegségeket idézhet elő. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Zádor Imre gépüzemi igazgatót és kérdést intézett a vízvezeték mizériáira vonatkozólag. A

Irodalom, művészet

„Az Éj királynője.”

(Operett-prömiér és az új táncoskomikus bemutatkozása az aradi színházban).

Liptai Imre és Kulinyi Ernő egészen elfogadható szöveget gyurtak két ismeretlen német ur librettójából. A librettó talán nem is librettó, hanem vigjátéki massa, amit könnyedén és öleletesen lehet teitüzdolni néhány pattingó dallal és táncmuzsikával. S ha az Éj királynője című zenés bohóság új a miljöjében — mert abban bizonyosan új, hiszen barról, éjszakáról, baby-bárról esik benne szó, — néhány alakjában mégis felismerjük a régi sémát: a török tisztet a Stambul rózsájából, egy-két groteszk operettfordulatot a Sybilléből, sőt egy valcermelódiában a Cigányprimás „Gingalló, mint a pillangó” kezdetű muzsikáját is. A zenszerzőnek is, meg a librettóíróknak is egészen jó izlése van, az utolsó évek operett-termésének legjavát választották forrásul és ha csak ennél a három cégnél maradtunk: — Sybill, Stambul, Cigányprimás, — ugy-e tisztelt közönség, az Éj királynője könnyen lehet az ideai operettek királynője is. A színház tömött széksorai igazolják, hogy ez az új operett érdekfeszítést tudott keiteni, még mielőtt a forrásmunkákat megneveztek volna az obligát kommunikék. Például azt is elfelejtették megnevezni: hogy az új darab

gépüzemi igazgató a következőket jelentette ki:

— Tény az, hogy a vízvezeték egyes városrészekben nem ad szűrt vizet. Ennek pedig az az oka, hogy a vízüzemeknek egyik szűrőkészülék hibás. A város vezetősége a belügyminisztérium jóváhagyásával hatmillió kölcsönt vesz fel, amely összeg egyrészt új helyi vasut mozdonyok beszerzésére fordítjuk, a többi részét pedig a szűrőkészülék kijavítására. A vízvezeték éjszakai elzárását szükségessé tette az, hogy az egyik szivattyú-készülék elromlott, a kijavítása azonban már befejeződött. A hatmillió kölcsönt a napokban felveszi a város és a szűrőkészülék kijavítását, esetleg kicserélését azonnal végrehajtjuk. Így remény van arra, hogy a vízvezeték néhány nap múlva hibátlanul fog működni.

sok helyütt tulmegy: az irodalmi izlés korlátain, olyan eltévedésekbe fullad, amiket nehéz megbocsátani. De megnevezték Bányász Pistát, ezt a fiatal színészt, akit Marosvásárhely, Nagyvárad és Kolozsvár után ma este Aradon ismertünk meg, a színházról megvált Sebestyén táncoskomikus szerepkörében. Bányász egy vidéki apósfigurát alakított. A szerep kissé groteszk és az új színész így csak azt tudta bebizonyítani, hogy ilyen figurákra egészen elsőrendű kvalitásokkal rendelkezik. Nyurga és könnyed alakja bossorkányos technikával szédít a táncban, néhány gesztusa maga a szívből csurruló kacaj és úgy beszél, hogy jellemkomikust is sejtünk mögötte. Az aradi közönség nehezen emelkedő hőmérséklete egyszeriben negyvenfokra szökött az első táncduettje után és hisszük, hogy Bányász ezt a hőmérsékletet állandóan ébren tudja tartani.

Balogh Böske a címszerepet játszotta. Erről a színésznőről megírtam már egyszer, hogy mindezekfölött egyéniség, azon a szokatlan nívón, ahová a vidéki színpad nem ér fel. Levegője van annak is, ha csak kilép a kulisszák-ból. A tánc kristályos rutin és minden alakításában van abból a Balogh Böskeből, aki már nem szerep, nem éji királynő, nem szubrett, hanem jóval több: egy Balogh Böske, akit Erdély színé-

szete most örömmel vall magának. Az operett első felvonásában a grande dame toalettsekreényének minden titkát elének hozta: a creppe-georgette belépőtől a selem pijamán keresztül egészen a rózsaszín kombinézsíig variálta azt a sokat, amiből állandóan elég kevés volt rajta. Kallós egy öreg tanácsos, Darvas egy vidéki árvízmentesítő társulat kétségbeesett hivatalnokának alakjában, adtak kitűnőt. Selmeczy elegáns volt és ügyes, egvébként szürke szerepéből ötletesen csiszolt egy színes figurát. Faludy a bartujajdonos szerepében száraz humorával hatott, külseje azonban inkább egy ligeti jasszra, mint egy fővárosi barigazgatóra emlékeztetett. Tibor Lóri megint humora teljességében szikrázott. Tökés Anny nem operettszínésznő, s ha szerepet csak prózát jelent is, mégsem hivatott. Madarász Margitot ebben a miljöben helyettesíteni. Petrás Ellát kár „kiragogytatni” a kórusból. Ragyogjon ott, ahova külseje helyezi, mert belső értékei nincsenek a színjátszáshoz. Hogy ő rontotta-e el a razzia-jelenetet, vagy a rendező, esetleg talán az ügyelő: — nem tudjuk, de olyan kínos hiba volt, hogy fölszisszent bele a közönség. Az Éj királynője újra szaporítja az ideit — kifejezetteri operettszezon — eddig elkönvvelt sikereit. (f. t.)

* Heti műsor. Hétfő: Éj királynője. C. bérlet. Kedd: Troubadour. A. bérlet. Szerda: Kis gróf. B. bérlet. Csütörtök: Ártatlan Don Juan. C. bérlet. Péntek: Ártatlan Don Juan. A. bérlet. Szombat: Kis király. B. bérlet. Vasárnap este: Éj királynője. C. bérlet. Vasárnap este tíz és fél óraker: Nagy kabaré.

* Az Éj királynője péntek esti bemutatója szenzációs sikert aratott az aradi városi színházban. A közönség lelkedéssel fogadta a színház operett-újonságát s nagy feltűnést kelt a darabban Balogh Böske és Bányász István, a színház új táncoskomikusának nagyszerű táncprodukciói. Szombaton este is szufolt nézőtér gyönyörködött a nagyszerű operettben, melynek librettója és gyönyörű szép melódikus zenéje biztosíték arra, hogy az Éj királynője úgy mint Budapesten, sorozatos előadásokat fog elérni. A darab vezetését Selmeczi Mihály, Tibor Lóri, Tökés Anny és Inke Rezső játsszák. Az operett sikerére való tekintettel a színház igazgatósága vasárnap és hétfőn este is műsoron tartja a darabot és mind a két előadásra jegyek elővételben a színház pénztáránál várthatók.

* Opera-repriz lesz kedd este az aradi városi színházban Hosszu hallgatás után teljesen új betanulással hozza színre az opera-együttes a Troubadour-t, melynek tenorszerpét Kertész Vilmos, a színház új tenoristája énekl. Az opera női főszerepét a társulat nagytehetségű énekesnője, Z. Várady Margit énekl. Az operát Róna Dezső színgazgató rendezi.

* Schildkraut meghalt. Newyorkból jelentik, hogy Reinhardt együttesének volt világhírű tagja, Schildkraut Rudolf, aki most önálló társulattal volt odakünn turnén, a meghalt.

Hóviharok egész Közép-Európában

(A zivatar Magyarországon dühög a legjobban. — A szombathelyi lovassági laktanya és a zalaegerszegi internálótábor tűzveszedelme. — A hóvihar pusztítása Erdélyben és Aradon.)

Budapestről jelentik, hogy országsszerte nagy hóvihar pusztított, amely sok helyen megakadályozta a vasuti forgalmat. A legtöbb pályatesten három-négy méteres hóréteg fekszik. Ahol a közlekedés még lehetséges ott is óriási késésekkel járnak a vonatok. A Dunántul egyes helyein olyan nagy a vasuti pályatesteken a hó, hogy még hóékekkel és segélyvonatokkal sem tudják leküzdeni a forgalmat gátló akadályokat. A szélvihar a debreceni református kistemplom bádogg tetejét letépte és a nagyerdőben gyökerestől csavarta ki a fákat. Ez az abnormális időjárás mára valamennyire enyhült. A meteorológiai intézet jelentése szerint a francia partok és az Atlanti Óceán felett maximális a légnyomás, míg az izlandi partok környékén a minimális volt. Az időjárás a kontinens délkeleti felén csak csendes volt és szórványosan csapadékos, míg a kontinens keleti felében sok helyütt viharos havazás volt. A hőmérséklet általában egész Európában a fagypontra állt.

A nagy hóviharban Szombathelyen kigyulladt a lovassági laktanya, később az esztergari ipartelep. A tűz terjedését csak emberfeletti munkával sikerült megakadályozni. Zalaegerszegen az internálótáborban az egyik barakk kigyulladt és a nagy szélviharban a szomszédos barakkok is veszedelemben forogtak. A tüzet nagy nehezen oltották el. Két internált a tűzriadalom közepette megszökött, ezekről azt hiszik, hogy ők gyújtották fel a kigyulladt barakkot. A parlament folyósóján erről ellenőrizhetetlen hírek terjedtek el, melyek szerint a szélviharban az egész tábor fel akarták gyújtani.

Az aradi hófúvás.

A tegnapi nagy hófúvás jelentékeny mértékben bénítólag hatott a vasuti forgalomra. Az aradi vasútállomásra úgy az erdélyi, mint a Budapest felől érkező személyvonatok csak késéssel érkezhettek meg. Így a timisoári (temesvári) személyvonat, amelynek délután 4 óra 5 perckor kellett volna megérkeznie, csak néhány óra késéssel futott be az aradi állomásra. Ezzel szemben a budapesti gyorsvonat este féltizenegy órakor érkezett meg, tehát mindössze 15 percet késett. A timisoári (temesvári) személyvonat, amelynek féltizkor kellett volna itt lenni, nem érkezett meg Aradra. Ma már — tekintettel az enyhébb időjárásra — a vonatok pontosan közlekedtek a CFR. vonalakon.

Brassói és bucarestii jelentések szerint a predeáli és a vörösto-

ronyi szorosokon át a vasuti közlekedés teljesen megszűnt. A vasutakat több méteres hó borítja, a szélvadás állandóan tart. Brassó teljesen el van zárva Bucuresttől. A táviró és telefonösszeköttetés is megszakadt. Marosvásárhely felé sem közlekedhetnek a vonatok.

Tovább dühög a hózivatar.

Budapestről táviratozzák: A nagy hóviharok a telefon és távirópóznákban is óriási károkat okoztak és ezek is megrongálták a vasuti pályatesteket. Tegnap különösen elemi erővel tombolt a vihar a szolnok-ujvási és a kecskeméti-félegyházi vonalon. Arról a vonatról, amely Budapestről a zalaegerszegi internálótábor vizsgálati parlamenti bizottságot vitte el magával, semmi hír sincsen. Azt hiszik, hogy valahol kint vesztegel a hóviharban. A Déli vasut vonatai csak Székesfehérvárig közlekednek. A trieszti vonat Nagykanizsánál megrekedt.

EZ ARAD!

Café chantant Várost.

Ezuttal nem a Rue de Lilleben, még csak a drága Szajna jobbpartján sem, sőt a Geneviéveben sem, sőt Berlinben sem, sőt egyáltalán sem, mert a Café Chantant divatja itt van Aradon, a Városi kávéházban, két, vagy három nap óta, amióta a kitűnő Pataky Vilma és a férje, Vajda Frigyes, a kávéház közepén zenélnek és dalolnak. A kávéház közepén ott áll a zongora, a zongoránál ott ül Vajda Frici és a zongora előtt egy kis szőnyeggel beborított sámerlín, énekel a Vilma. Aki tudja, hogy így született a kabaré Párisban, s aki tudja, hogy mit jelentett a Chat-noir című éjszakai variété: már nem is lepődik meg fölötte, hogy Pataky, a primadonna, s Vajda, a rendező és karmester és énekes: ideülnek elének, olyan közelre, mint a cocktailos pohárunk, vagy a szódavizes viskynk. Az este ott voltam náluk vizitálni a zongoránál, Pataky gesztenvepirét evett és Vajda tojásrántottát a „Sonja” című orosz dal és az „Anyuska” között. Aztán Frici a zongorához ült, Vilma felállt a sámerlínre és a zsufolt kávéházban olyan csönd lett, amennyire csak a Városi-kávéházban csönd lehet. Vilma rágyújtott a nótára, a közönség együtt énekelte vele a refrént és tapsolta és ünnepelte és cirogatta a siker egészen forró meg nyilvánulásai között. Le lehet szegézni, hogy Karácsonyiék kitűnő ölete bevált, Pataky és Vajda pedig „zsufolt házakat” csinálnak — a kávéházban.

Mindezt itt azért mondom el,

mert ez előtt két hónappal Patakyék koncertet adtak a kulturpálotában. A koncerten Pataky operadriákat, Vajda Schumann-dalokat énekelte. Szó sem volt Anyuskáról és Sonjáról. Közönségről se volt szó. Szó volt kétezer leiről, amit a művészek ráfizettek. És szó volt arról, hogy többet soha, soha vissza nem jönnek Aradra, ahol nem kell Leoncavallo és Schumann a koncertteremben.

Mégis visszajöttek. A kávéházba. Ahol nem fontos Leoncavallo. Anyuska a fontos. Erre nem lehet ráfizetni és még ringatót is ihatunk melléje. Arad újabb vizsgálat. Leoncavallóból, a kulturából és az Anyuskából. Amit különben őszinte szívből kívánok Vajdáknak, a Városi-kávéháznak és az aradi Café Chantant divatjának.

(f. t.)

A súlyedő Arad.

(A háztelek repedezése nem normális jelenség. — Geológusok szakértői szemléje szükséges Aradon.)

Az Aradi Közlöny cikkei nyomán ma egész Aradon élénk beszélgetés tárgyat képeznek azok a jelenségek, amelyek a sűrű házrepedések, talajsüllyedések alakjában keletkeznek, és azt a gondolatot keltik, hogy ezeknek földalatti okai lehetnek. Beszélgetünk ma egy aradi építésszel erről a kérdéstről, aki érdekes megfigyelését tárta elénk:

— Aradon, különösen a legutolsó időben igen gyakori eset az, hogy a házfalak megrepedeznek. Ezek a repedések olyan méretűek, hogy alapos munkával és hatékony eszközökkel kell az esetleges leomlást meggátolni. Ha megvizsgáljuk a falak anyagát, nem azt tapasztaljuk, ami nagyon régi épületeknél szokásos, hogy a falanyag összetartó ereje meglazult. Ellenkezőleg — a legtöbb esetben kitűnő anyagot találunk és arra kell következtetnünk, hogy talajsüllyedés folytán a ház alapzata kissé alább engedett. hogy a talajsüllyedésnek mik lehetnek az okai — erre nézve lehetnek különféle magyarázatok. Régebben a talajvíz alamosásával indokolták.

Tény azonban az, hogy a javításra szoruló házaknál rendes körülmények között a tető, a csatorna vagy a vakolat leromlása tette szükségessé az építész beavatkozását. Csak nagyon régi épületek szorultak a falak megtámasztására. Aradon azonban, különösen a legutóbbi időben a házak falai repedeznek meg, nemcsak külső, hanem belső kőműves munkák is szükségesek, vaspántokkal és egyéb módon kell a falakat megtámasztani. Sehol másutt annyi súlyos falrepedés nem fordult elő mostanában, mint Aradon és ez a körülmény arra mutat, hogy nem teljesen normális jelenségek közé tartoznak az aradi házrepedések.

Munkatársunk ma felkereste Martzy Béla Astra-gyári igazgatót, aki a következőket jelentette ki az Astra-gyárban szükségessé vált épületrenoválásokról vonatkozólag tett kérdésünkre:

— Mintegy tíz évvel ezelőtt megrepedeztek a vaggongyári iroda és tisztviselőlakás épületének

falai. Ekkor vaspántokkal kötötték össze a repedező falakat. Ezek a repedések most újból jelentkeznek, ugyanazonokon a helyeken, ahol tíz év előtt. Az épületet megrenoválják. Arra, hogy ennek talajban rejlő okai vannak, nem gondoltunk.

A vaggongyárnak egy régi tisztviselője járt bent szerkesztőségünkben és egy igen érdekes jelenséget mondott el, ami azt igazolja, hogy Arad alatt a talaj geológiai átalakuláson megy keresztül és ennek az átalakulásnak a felszínen is mutatkoznak hatásai.

Néhány évvel ezelőtt a vaggongyár területén néhány méteres cölöpöt vertek földbe a munkások. A cölöpöt két méter mélyre ásták, jól leborongolták, úgy, hogy egészen szilárdan állott. Két három napig megtartotta szilárd állását a cölöp, míg egy reggel a földön heverve találták. A föld a hatalmas cölöpöt kivetette magából.

Olyan jelenségek ezek, amelyek behatóbb szakértői vizsgálatot igényelnek. Nagyon fontos annak a megállapítása, hogy tényleg geológiai okok idézik-e elő a házrepedéseket Aradon, mert ha ez a lehetőség tényleg fennáll, akkor a szakértők dolga megállapítani a szükséges védekezési módokat.

— Madách Imre emléke a magyar nemzetgyűlésen. Budapestről jelentik, hogy a nemzetgyűlés mai ülésén Hegedűs György keresztény ellenzéki beszédében kikelt az ellen, hogy a kormányok már három éve hibáztatják a nemzetet keresztény irányzattal. Hangoztatta, hogy nem tűrhető tovább az irányzat leszófolása. Szerinte a zsidósággal szemben támadó politikát kell folytatni. Hangsúlyozza azonban, hogy a keresztény irányzat nem áll ellentétben a zsidósággal, amely részével, amely együtt akar vele dolgozni. Nagy Ernő Rassay-párti képviselő határozati javaslatban követelte, hogy egy hónapra belül helyezték vád alá a Károlyi és Berinkey kormányokat. Ezután Szeitovszky Béla elnök Madách Imréről emlékezett meg, az Emberdiája szerzőjének mai cselekményéből.

HIREK.

Fenyvessy Emil

és egy pesti telefonbetyár.

(Rossz tréfa a Vigszínház művészeivel.)

Budapestről jelentik: Ma délelőtt egy lelketlen ember nagy izgalmat keltett a Vigszínházban. Szomorj Dezső új darabjában a „Glóriának” tartott a főpróbája, a mikor az igazgatóság szobájában megszólalt a telefon:

— Itt a Rókus Kórház — szólt egy hang — tessék értesíteni Fenyvessy Emil, hogy fiát Csabot elgázolta a villamos és ide szállították. Most haldoklik.

A hír a legnagyobb izgalmat keltette a színházban. Fenyvessy Emil a főpróbán volt elfoglalva és senki sem mert vállalkozni arra, hogy tudtára adja a borzalmas hírt, hogy tizenhétéves fia, akitől réggel még a legjobb kedvvel húszuzott el, most haldoklik, összezúzva a Rókusházban. Végre Szerény Zoltán vállalkozott a szörnyű hír elmondására. Fenyvessy megfántorodott a rettentő csapás hallatára. Könnyezve, kétségbeesetten ült egy autóra, amely elrobogott vele a Rókuskórházba. A Vigszínházban, ahol mindenki ismerte Fenyvessy fiát, a rokonszenves kedves Gabi, mindenki zokogott és sírt.

Körülbelül egy órai izgalmas várakozás után megjelent Fenyvessy Emil a színpadon. Arca haláláppadt volt, de mosolygott.

— Képzeliétek — mondotta — egy szó sem igaz, Gabi otthon van és egészséges!

Néhány perc múlva megjelent a színpadon Fenyvessy Gabi. Az apa és fia boldogan borultak egymás keblére. Érdekes, hogy egy ismeretlen ember hasonló gonosz tréfákban találja szórakozását. Tegnap a Magyar Színházba telefonálta be, hogy az egyik művész nő szerencsétlenül járt. Az illető művész nő a telefonjelentés pillanatában jelent meg az irodában épen, egészségesen, úgy mind járt tudták, hogy egy lelketlen ember, rossz tréfával akar egyeseket kétségbeejteni.

— Nizzai est a Fehér-keresztben. A tegnapi mára virradó éjszakán szépen rendezett nizzai karneválesztélyt tartottak a Fehér Kereszt nagytermében, s a megjelentek a reggeli órákig a legjobb hangulatban maradtak együtt. A terem izléses díszítése erősen hozzájárult a hangulat emeléséhez. Éjfél után hirdették ki a három versenynek: a női szépség, a férfi szépség és a jelmezszepegyverseny nyertesinek neveit. A női szépségverseny első díját Egry Licy, második díját Winternitz Kató nyerte el. A jelmezszepegyverseny első díját Pucher Magda liftboj-jelmezével, a második díját pedig Egry Licy Pierette jelmezével nyerte. A férfiszépségverseny győztese Steinitzer Dezso lett.

Fekete glória.

*A glóriám nem szinarany, s nem sárgafényű, mint a holdas este,
a glóriám száz cédulány hajamba tán sikoltozón kereste
a glóriám oly áthatatlan, s láthatatlan, mint a ködbe London
a glóriám nem glória, de glória, meri glóriának mondom.*

*A glóriám nem látod ott, hol női láb a forró táncot járja
a glóriám egy görbe kör, mi önmagában önmagát bezárja
a glóriámnak széle száz és szélben tuvald az láb
napokra büszke glória, s éjjelre mindig megajdáz.*

*A glóriám gyászglória, meri áhítat és átitat a béte
a glóriám centruma Bűn és bűnbocsánatrongyból van a széle
a glóriámnak tükre sincs, meri fénye mint a irdnaldmpe: hullt
e glóriámai szűt anyám, de kialuai, bár régen egyszer bátran fölhevült*

*A glóriámban én hiszek csak, benne hívő nincsen senki más,
jaj, himni benne nem lehet, meri glóriám csak nekem látomás,
a glóriám sötét csodáját nem tépte meg még földi férfikéz
a glóriám rongyglória, gyászglória és mégis kész egész.*

*Egy glória, a glóriám, busabbai itt leni senki sem talál,
a glóriám Léglória és benne révben révül a Halál
a tükrét iaj, nem látia látó, s látja mégis minden élő fölai vak
mint tenger, mély a glóriám és mély az éj és mélyek éjjel szerkeszté-
jei a tavak.*

*A glóriámmal inauitok, s a glóriám a szentekhez visz el!
A glóriám az glória még akkor is, ha benne nem hiszel!
A glóriámnak színe nincs, sötét sugára mint a sir ragyog
a glóriám fekete sir de sirva benne szent csak én vagyok:*

*s ki nem hisz benne: az eretnek, az lázadó az profán!
mert halálos és opálos és acélos: fekete a glóriám!*

Fekete Jivadar.

— Eltemették Konstantin görög királyt. Nápolyból jelentik, hogy a tragikus körülmények között elhunyt Konstantin exkirályt ma temették el Nápolyban óriási részvét mellett. A görög templomhoz vezető uton hatalmas tömeg sorfalai állottak és azok között vitték örök nyugalomra az elhunyt exkirályt.

— A Fővárosi Színház botrányhőseit elfogták. Budapestről táviratozzák, hogy a Fővárosi Operettszínház botrányának ügyében ma tartóztatták Blazsek Albin tizenkilenc éves ipariskolai hallgatót és Kovacsics Artur gazdatisztet. Mind a ketten soroksáriak. Adorján Gézát, a merénylet egyik értelmi szerzőjét körözik. Adorján 30 éves és nős és az Ébredő Magyarok Egyesületének központi titkára. Megállapították, hogy Adorján volt az, aki felszólította a kerületi csoportokat, hogy minél nagyobb tömegben gyülekezzenek a színház körül.

Budapestről jelentik, hogy Rassay Károly a nemzetgyűlés naplójába interpellációt jegyzett be a Fővárosi Operettszínház elleni merénylettel kapcsolatban és egy közrendre vesztélyes egyesület feloszlását fogja követelni. Ez az egyesület pedig az Ébredő Magyarok Egyesülete.

— Tárgyalások az aradi munkafelügyelőségen. Értesülésünk szerint a hét folyamán néhány aradi nagyobb iparvállalatnak a munkásokkal kötött kollektív szerződését tárgyalják le a munkafelügyelőségen. A kétnapos ünnepre való tekintettel halasztották el a tárgyalásokat, amelyeket már Popescu munkafelügyelő vezetése alatt tartanak meg.

— A Maros Evezős-Egyesület 27-ére tervezett klubvacsoráját az ugyanezen a napra eső ujságiróbal miatt elhalasztja.

— A magyar inségakció. Budapestről jelentik, hogy a Horthy inség akció körülbelül másfél milliárdot hozott eddig össze. Az összegyűlt pénz- és természetbeni adományok szétosztásához a napokban kezdenek hozzá.

— Eljegyzés. Thau Ilonkát eljegyezte Braun Jenő. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Lapos István f. hó 21-én d. u. 5 órakor tartja esküvőjét Pácsi Bözsikével a gör. kel. román templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elitelt magyar nemzetgyűlési képviselő. Budapestről táviratozzák, hogy a kaposvári törvényszék három havi fogsárra ítélte Pákozdy András nemzetgyűlési képviselőt izgatásért. Pákozdy az izgatást azzal követte el, hogy programbeszédében azt mondotta, azért nagyok az adók, mert a kormány a menekült tisztviselőket feleslegesen nagy számban helyezte el.

— Kérjünk kifejezetten „Olla” gummit.

— Ujságirók jelmezesestélye. A farsangi kacagás és jókedv, amely pár hétre elfoglalta birodalmát szürke kis életünkben az aradi ujságirókat is arra készítette, hogy az örömből, a jókedvből, a dalból és táncból ötletességük minden felhasználásával és ezernyi fegyverével, a közönségnek is nyujtsanak valamit, ami feledhetlenné teszi számukra Karnevál hercegének ezidei uralkodását. Ezernyi tréfa és ötlet az, amely színösszeállítás teszi január 27-ikének éjszakáját és a jelmezesestély zenéjének akkordjai minden bizonynyal sokáig még füleikben cseng azoknak, akik résztvevői lesznek ennek az estélynek. A névtelenség és a közönségtől való távollét leomlik ezen az éjszakán, az ujságirók, az estély frakkos és villogó plazstronu rendezői összeköttetést keresnek azokkal, akik csak a nevek távlatán keresztül ismerik őket s akiknek az év többi napjain csak a szerkesztőségek asztalán mellől adják telt kézzel és gondtalanul lelküknek minden kincsét. A sziporkázó jókedv és ötlet ezen az éjszakán ott csillog a jelmezesektől hullámzó bálterem levegőjében, magában hordja a sikert, amely az ideit bálak koronájává teszi az ujságirók jelmezes estélyét és maradandóvá és feledhetlenné teszik Karnevál herceg 1923-ik évben tartott uralkodásának ezt az eseményét.

— Az Aradi Munkás Testvér Egyesület f. hó 28-án tartja rendes évi közgyűlését a városháza emeleti tanácstermében d. u. 2 órai kezdettel, melyre az összes tagok szives megjelenését kéri az Elnökség.

— Halálozás. Weinerth József 1922. augusztus 24-én Sighetul-Maramuresen (Máramarossziget) az elmeógyógyintézetben elhunyt. E megrendítő hírt, fájdalom, neje valamint hozzátartozói 5 hó múltán tudták meg.

— Spanyol Petőfi-ünnep. Madridból jelentik, hogy az ottani spanyol piarista diákszövetség január hetedikén fényes Petőfi-ünnepet rendezett. A spanyol lapok meleg sorokban emlekeztek meg Petőfiről ez alkalommal. A közönség lelkes meghatódottsággal távozott az ünnepélyről. Több lap külön Petőfi-számot adott ki.

— Az aradi pincérbál. Az aradi pincérbálat lázas érdeklődés előzi meg. Hétfőn, 22-én este olyan közönség fog összegyűlni a Fehér Kereszt nagytermében, amilyent csak az igazi elitbálak termei látnak. A majdnem husz számra terjedő hatalmas program kiemelkedő eseményei lesznek J. Halmos Micinek, Tompos Ellának, Gellért-Pálnak, Ács Mihálynak és a színház több kitűnő tagjának fellépése. A műsort Fekete Tivadar író konferálja. A jegyek nagyrésze már elővételben kelt el.

— Folyó hó 28-án tartja az Arad. Athletikai Club évi rendes közgyűlését a Városháza tanácstermében délelőtt 10 órai kezdettel, melyre az összes tagok szives megjelenését kéri az Elnökség.

— Manicüröztesen Fehér si Comp. salonjában.

— Meteor-bál február 17-én.

— Vasuti katasztrófa a Ferencvárosi pályaudvaron. Budapestről táviratozzák, hogy tegnap este félnyolckor a Ferencvárosi pályaudvar és az összekötő vasuti hid között a kiinduló tehervonat és egy tolatómozdony összeütköztek. A tehervonat mozdonyvezetője súlyosan megsérült és még hárman könnyebb sérüléseket szenvedtek. A pályatest erősen megrongálódott és a sinekről leugrott teherkocsik a második sínparra zuhantak és azt annyira tönkretették, hogy az a személyvonat, amelynek esté kilenc órakor kellett volna elindulnia és amelyen a Zalaegerszegré utazó parlamenti bizottság tagjai voltak, még ma reggel sem indult el.

— A Rózsa Barban február hó 1-én minden jegyhez egy számozott rózsabimbót is kap a belépő, amelynek párját a nagy társaságban felkeresni és szórakoztatni kedves kötelessége lesz. Egy másik attrakciója a rózsastnek a rózsakirálynő választás s tekintettel a már megindult korteskedésre, nagy küzdelemre van kilátás. Tiszta választás lesz, dacára annak, hogy az etetés és itatás tiltva nincs. Mindezeket kívül a fiatalság körében a legnagyobb örömet a reggelig tartó tánc kelti. A rendezőség mindenről gondoskodott már, a megjelenőket csak arra kéri, hogy jó hangulatot és kedvet hozzanak magukkal.

— Az Aradi Hajós-Egylet jelmez-estéje február 18-án.

— Friss divatlapok érkeztek Kelet.

— Az aradi Patronázs-Egyesület folyó hó 30-án délután fél hat órakor Str. Gheorghe Popa 3. szám alatt lévő hivatalos helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a tagok szíves megjelenését kéri az Elnökség.

— Általános feltűnést keltenek Aradon Benjámín Hermann festőművész képei. A rendkívül tenetséges piktor, akit a legutóbbi kulturpalotai kiállítása óta előnyösen ismer Arad műértő közönsége, ezúttal az Oláh Sándor-féle papirkereskedés emeleti kiállítási helyiségében állította ki képeit. A kiállítás ma vasárnap is nyitva délelőtt 9-1-ig és a látogatás, miként az előző napokon, díjtalan. Megállapítható, hogy a kiállítás egyenesen a szenzáció erejével hatott, mert annak anyaga a művész huszévi munkálkodásának a legkitűnőbb terméke. A képek rendkívül olcsó áron kerülnek eladásra, mert Benjámín Hermann külföldre készül és ez az egyedüli alkalom, hogy valaki olcsó Benjámín-kép birtokába juthasson.

— Halálra ítélt cigányok. Budapestről jelentik, hogy a Kuria Kalányos János és Orosz Márton teknővágó cigányokat kötéláltali halálra ítélte azért, mert Nagybányán az Orsos-család három női és három férfi tagját meggyilkolták és kirabolták.

— A zsivölgyi szép özvegy. Kilenccéves kislány levele. Szerzője az özvegy. Miért nem szeret az özvegy?

Szenzációs hírek, stb. című érdekes cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— Német faházak érkeztek Ujvidékre. Ujvidékről jelentik, hogy a jóvátételi számla terhére tegnapelőtt négyszáz faház anyaga érkezett Németországból. A szállítmányban két darab egyemeletes és három darab földszintes épület van. A házakat az állami kórház területén állítják fel rövid időn belül és nagyrészt a Pasteur-intézet megnagyobbítására fogják felhasználni. Markovics Lázár dr. egészségügyi felügyelő véleménye szerint a szemre is tetszetős faházak kitűnően megfelelnek céljuknak és az építkezés egyszerűsítésére ezentul is ezeket fogják igénybevenni. Az egyik épület a kórház trachomaosztályának ad hajlékot.

oooooooooooooooo

A siker titka.

(Hogy lett Bataille híres drámairó?)

A nemrég elhunyt Bataille Henrik voltaképpen nem kassza-drámairóknak indult, amire a megélhetési viszonyok későbbben kényszerítették. Eredetileg igazi költői természet volt, de meg kellett élni. Bataille szeretett jól élni és így ő is odafejlődött, ahová olyan sok kiváló tehetség; ráadta a fejét a tömegnek való hízlegésre, alkalmazkodott a színészekhez, akiknek nem annyira jó darab, mint inkább hálás szerep kell s így csakhamar igazi modern drámairó lett, akivel meg voltak elégedve a publikum, a színészek és nem utolsósorban az igazgatók, akiknek legfőbb vágya a telt ház. Első nagy drámái sikerét a „La femme rue”-val (A meztelen nővel) aratta. Már maga a cím is raffináltan csábító volt. A darabban ugyan nem szerepel meztelen nő, hanem egy festő képeről van szó, amely meztelen nőt ábrázol, amellyel a festő megalapította hírnevét és Bataille is a magát evvel a darabbal.

A festő képeiért most már egész Páris rajong s így óriási jövedelemre tesz szert. A festő boldog, de boldogságát lényegesen zavarja az a körülmény, hogy még akkor, mikor neve ismeretlen volt, nőül vette a meztelen nő modelljét, egy egyszerű párisi leányt, aki sehogysem illik bele a hírneves művész környezetébe. Szégyenli az asszonyt, aki a szegénységben megosztotta vele sovány kenyerét, aki odaadta a fiatalságát a művésznak, aki kutyahűséggel gondoskodott róla és akinek nem kis érdeme volt abban, hogy a festő kiküzdötte magát az ismeretlenség homályából. Az immár híres ember el akar válni, hogy egy gazdag hercegnőt nőül vehessen. A megtört asszony öngyilkossági kísérletet követ el. Kórágány felkeresi őt a festő, aki mesterileg fölépített beszédben bizonyítja a szerencsétlen asszonynak, hogy nem cselekedhetett másként. Ez a beszéd a darab lénypontja. Egész Páris ugyan durvának és önzőnek találta ezt a beszédet, sőt természetellenesnek és valószínűtlennek. Bataillenak azonban ennek ellenére megnyitotta a dicsőség utját. Érdekes, hogy ez a beszéd szóról-szóra az életből van véve, csak hogy az életben a Bataille festője zenezerző volt. Hiába, az élet sokkal nagyobb valószínűtlen ségeket produkált, mint amilyen a művészi fantáziák és a drámaírók

Francia kormányválság a megszállás miatt.

(Szénlefoglalás Bohumban. — Német gyárosok haditörvényszék előtt. — A lengyelek Keletporoszország ellen vonulnak.)

Düsseldorfból jelentik, hogy Schlusius az országos pénzügyi hivatal főnökét a franciák letartóztatták, azért mert az adatok be-terjesztését megtagadta. A francia parancsnokság ma megtiltotta, hogy a németek nemzeti dalokat énekeljenek. Az esseni vasutigazgató, amikor a francia parancsnokság felszólította a szénvontoknak Franciaországba való irányítására, megtagadta a felszólítás teljesítését.

Párisból azt jelentik, hogy a német ügyvivő tiltakozását fejezte ki a megszállások kiterjesztése ellen. A francia kormány erre a tiltakozásra azt válaszolta, hogy nem katonai operációkról, hanem rendőri intézkedésekről van szó az ellenőrző bizottságok védelmére. A francia kormány szerint a megszállás kiterjesztése szükségessé vált azért, mert a termelők és az ipari üzemek vezetőségei ellenkeztek a szénszállítás ügyében. Ezért rekvirálnak.

Esseni jelentés szerint a ruhrvidéki széntermelés máris erősen megerzi a változott viszonyokat. A franciák egyelőre tartózkodnak az üzemekbe való műszaki beavatkozástól, nehogy még nagyobb zavarok álljanak be a termelésben.

Londnóból jelentik, hogy a német diplomáciai misszió van utban London felé azzal a céllal, hogy Angliát közvetítőül kéri fel a ruhrvidéki szénkérdésben. Esseni hír szerint a német nagyiparosokat megfenyegették, hogy nem csupán személyes vagyonukat foglalják le, hanem családtagjaikat is kiutasítják, ha a francia szénbiztos rendeleteinek nem tesznek eleget.

Szénhajók és szénvontatok Franciaországnak.

Mainzából jelentik, hogy az antant szövetségközi bizottsága elrendelte a németek marhaállományának, lovainak, öszvéreinek, autójainak és kerékpárjainak az öszszeírását, valamint a szénadóból és vámbevételéből eredő jövedelemből kijelölendő bizonyos zálogok lefoglalását. Essenből jelentik, hogy a megszálló hatóságok felhívták a mühlheimi polgármestert, hogy szólítsa fel Thyssent, hogy jelenjék meg a francia főhadiszálláson és ha kell erőszakkal vigyék oda. A polgármester kijelentette, hogy csak annyira hajlandó, hogy értesít. Thyssen kijelentette, hogy a parancsnak nem engedelmeskedik. Essenből táviratozzák, hogy a franciák ma megkezdték a szénrekvirálást. Először szénhajókat és szénvontatokat irányítanak Franciaország felé. Sok német bányatulaj-

donos beszüntette a szénrakodást, hogy ezzel elkerülje a lefoglalást. Az esseni bányatulajdonosok különben táviratot kaptak Berlinből a birodalmi biztostól, amelyben ismételtlen megtiltják, hogy szén és kokszot szolgáltatassanak ki Belgiumnak és Franciaországnak, még készpénzfizetés ellenében sem. A rendelet megszegőit egy évi fegyházzal fogják sújtani. — Legújabb párisi jelentés szerint a Ruhr akció parancsnokává Weygand tábornokot nevezik ki, ami a helyzet kiélesedését mutatja és erre vall Poincarénak az a terve is, hogy a megszállást kiterjeszti. Essenből jelentik, hogy Möller, Reinbaden, Bergmannsgluck és Westerwolt tárnáinak tanácsait a francia megszálló parancsnok arra szőlította fel, hogy reggel együtt készenlétben várják az érkezését. Amikor a tábornok megjelent a tanácsstagok közül senkit sem talált a helyszínen és ezért őket egyenként a lakásukon kény szerült felkeresni. A tanácsstagok a szénszállítási utasításnak kijelentették nem hajlandók eleget tenni. A munkásság állásfoglalása arra indította a megszállókat, hogy a bányák megszállását újból szüntessék meg.

Gyarmati csapatok a megszállók megerősítésére.

Párisból jelentik, hogy a rajnai megszállócsapatok megerősítésére gyarmati csapatok, köztük 1200 marokkói vadász érkezett Marseille-be. Berlinből jelentik, hogy a német kormány figyelmeztette a francia kormányt, hogy a francia és a belga csapatok tovább is előrenyomulnak olyan területekre juthatnak, amelyek nincsenek demilitarizálva. Poincaré erre azt válaszolta, hogy miután az akció nem katonai jellegű, a franciák bátran bevomulhatnak olyan városokba is, amelyekben van német helyőrség. A német kormány visszautasította Poincarénak ezt a felfogását és rámutatott az akció valódi jellegére.

Essenben a német bányamunkások tiltakoztak a bányák megszállása ellen és kijelentették, a mennyiben a kiűrités nem történik meg sztrájkba lépnek.

A német pénzkészletek lefoglalása.

Berlinből jelentik, hogy a megszállott területen levő bankfiókok pénzkészleteinek a lefoglalása következtében azt javasolják a belügyminiszternek, hogy a megszállott terület határáni birodalmi bankfiókot létesítsenek hatalmas összeggel, hogy a pénzkészletek lefoglalása következtében pénzinségbe jutott hatóságok onnan fedezhessék szükségleteiket. Bochumból jelentik, hogy a vasúti hivatalnokok és a munkások szigorúan betartják azt a parancsot, hogy szénvonalat Franciaországba nem továbbítható. Eddig innen katonai parancsai egy szénvonalat sem sikerült Franciaország felé indítani.

Nemzetközi kölcsön Németországnak.

Londonból táviratozzák, hogy a külügyminiszeriumban kijelentették, hogy Angliának nincsen oka beavatkozni a Ruhr-konfliktusba. Angol politikai körökben attól tartanak, hogyha Németország győz a passzív rezisztenciájával, akkor olyan körök kerekednének felül, amelyek egyáltalán megtagadnak minden jövételi fizetést. Az angol kereskedelmi kamara egyhangulag hozzájárult ahhoz a határozathoz, hogy Németországnak moratórium adandó. A jelenlegi bizonytalan helyzet elhárítására Németországnak nemzetközi kölcsönt kell adni. Végül azt kérik, hogy vessenek véget a ruhrvidéki megszállásnak.

Mussolini nem helyesli a megszállást.

Rómából táviratozzák, hogy a franciák Ruhr-akciójában óriási az eltérés Mussolini és Poincaré között úgy a szankciók programjában, mint azok végrehajtásában. Poincaré annak idején csak azt mondotta, hogy nemzetközi mérnök-bizottság kiküldéséről van szó, amely a német hatóságokkal együtt ellenőrizné a szénszindikátust. Csak ehhez a programhoz járult hozzá Olaszország. A francia kormány azonban azonnal csapatokat küldött a Ruhr-vidékre, amellyel az olasz külügyminiszerium szerint lehetetlenné tette a németekkel való megegyezést. Az olasz kormány vámhivatalnokokat sem küld a Ruhr-vidékre. Valószínű, hogy amint egy kis szünet áll be a francia előnyomulásban, akkor megindíthatják a jöhísemű közvetítő tárgyalásokat.

Német gyárosok francia haditörvényszék előtt.

Párisból jelentik, hogy a jövételi bizottság szombaton valószínűleg megadja a német moratóriumot új

zálogok ellenében. A lapok szerint tizenhat ruhrvidéki bányatulajdonost, közöttük Thyssent és tizenhat gyárost a francia haditörvényszék elé idéznek. A reggeli lapok szerint tegnap este óta Franciaország és Belgium javára a Ruhr-vidéken 5812 vagon szenet és 597 vagon kokszot foglaltak le. A szenadót egyelőre papírmárkában, január 31. után aranymárkában és devizában kövte a francia kormány.

Kormányválság a megszállás miatt.

Párisból jelentik, hogy Franciaországban úgy a belpolitika, mint a Ruhr-megszállás miatt bonyolódik a helyzet, amelynek azt hiszik, hogy kormánybukás lesz a vége vagy Franciaországban, vagy Németországban. Poincaré helyzete elég szilárd, de mégis mindenre el kell készülnie. Delasterie pénzügyminiszter ellen máris nagy az ellen-szenv az adók felemelése miatt. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a Ruhr-szén értékesítésekor le fogja szállítani az adókat. Kormányválság van azért is, mert Poincaré és a Ruhr megszálló csapatok vezetősége között ellentét van. Kiderült, hogy a Ruhrvidéki bányatulajdonosok hadbiróság elé állítása a kormány akaratára ellenére történik. A külügyminiszter kijelentette, hogy ez a vezérkar saját akciója, amibe nem egyezhet bele. Szerinte, úgy látszik, hogy a ruhrvidéki megszálló csapatok teljesen függetleníteni akarják magukat a kormánytól. A porosz tisztviselők kiutasítása és az önálló rajnai tartomány megalakítása szintén a vezérkar terve és nem a kormányé.

Lengyel mozgósítás, litván készülődés.

Königsbergből táviratozzák, hogy a memeli események háborus bonyodalommal fenyegetnek. Hivatalos hírek szerint a lengyelek kiakarják használni a helyzetet és német országrészeket akar megszállani, hogy azokat Lengyelországba bekebelezze. Lengyelországban nagyszabású katonai behívásokat rendeltek el. Lengyelország a litvánok példájára birtokba akarja venni Danzigot és meg akarja szállani Keletporoszországot. Német lapok hangsúlyozzák, hogyha a lengyelek betörnének német területre, ott erős ellenállásra bukkanának. A memeli sikerek miatt a litván önbizalom nagyon megnövekedett. A litvánok nyíltan hirdetik Vilna és Grodnó elfoglalásának szükségességét.

Közgazdaság.**A valutapiac.**

Aradi valutaárak. (Január 20.) Dollár 190, márka 0.01.50, szokol 5.20, dinár 2, francia frank 1270, magyar korona 0.06.75. — **Kifizetések:** Budapest 15.60, Bécs 380, Berlin 0.01.15, Prága 5.30.

Bucuresti tőzsde. (Január 20.) Ünneppel zárva.

Zürichi nyitás. (Január 20.) Berlin 0.03, Newyork 535, London 2496, Páris 35.55, Milano 25.75, Prága 14.90, Budapest 0.20.25, Belgrád 3.75, **Bucuresti** 2.80, Varsó 0.01.75, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0076.

Zürichi zárlat. (Január 20.) Berlin 0.02.8750, Amsterdam 212, Newyork 535.25, London 2494, Páris 35.40, Milano 25.85, Prága 14.85, Budapest 0.20.25, Belgrád 3.75, Varsó 0.01.75, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0076.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Január 20.) Napoleon 9900, angol font 12.500—12.800, dollár 2650—2725, francia frank 175—185, lira 126—132, márka 0.15—18, osztrák korona 0.0370—390, leu 14.50—15.50, szokol 74—78, sváici frank 491—515, dinár 18.50—20.50, lengyel márka 0.09.50—10.50, hollandi forint 10.45—10.80.

MEGHÍVÓ.

Az Erdélyi és Bánati Központi Malomszövetség tagjait tisztelettel értesítjük, hogy az alapszabályok 12. §-ának megfelelően az

I. RENDES KÖZGYŰLÉST

1923. január 28-án, délután 3 órakor Clujon (Kolozsváron, a Malomszövetség közgyűlési termében, Calea Regele Ferdinand, 38. tartjuk meg.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása.
 2. Titkári jelentés.
 3. A számvizsgáló-bizottság előterjesztése.
 4. A felmentvény megadása az igazgatóság és a számvizsgáló-bizottság részére.
 5. A választmány és az igazgatóság kiegészítése.
 6. Egyéb indítványok.
- Az alapszabályok fenti pontjának 11. és 13-ik bekezdése szerint indítványok fölött az esetben történik határozathozatal, ha az indítványokat a közgyűlés előtt legalább 8 nappal az igazgatósághoz benyújtják.

Az Igazgatóság.

Az ötszáz ok. bankjegyek becserelése. A Kereskedelmi és Ipar-kamara közli: A oluji (kolozsvári) csehszlovák konzulátus az érdekeltek tudomására hozza, hogy a csehszlovák pénzügyminiszter az 500 ok. bankjegyek becserelését rendelte el 1924. augusztus 31-ig. A bankjegyek becserelése a felek részéről eszközözendők, vagy a prágai főintézetnél, vagy a pozsonyi, kassai és a munkácsi fiók intézeteknél a csehszlovák konzulátusok igénybevétele nélkül.

Mozi.*** Sasok alkonya az Apollóban.**

Az a felcsigázott várakozás és érdeklődés, amely az Apolló nagy slágerének, a legpompásabb Napoleon-filmnek szombati bemutatóját megelőzte, a premieren a legteljesebb kielégítést nyert. A publikumot valósággal megbűvölte az a csodás monumentálizmus, amely ennek a hatalmas filmnek jellemzője. A szárnyaló sas halódása, a fogoly Napoleon szentilonai szenvedései a császárhü tisztek megfájtó önfeláldozása a kicsi Napoleon-ivadék a reichstafti herceggé ledeg-radált római király csapongó vágyakozása dicső apjához, a gloire minden ragyogása felé. Mindegy-egy gyönyörű akkordja ennek a nagyszerű Napoleon-dramának, amely a legpazarabb konturokban a leghivebben adja vissza azt a tragikusán megvázolt korszakot, amikor a világ urának, a nagy Napoleonnak tündöklő szerecsencsillaga végleg lealkonyultban volt s csak az a remény éltette, hogy fényes munkáját, mellyel örök időre beírta nevét a népek történetébe, fia, a római király folytatja. A modern francia filmművészetnek egyik legkimagaslóbb megnyilatkozása ez a nagy-konceptiójú ragyogó keretekben megalkotott filmóriás, melynek párisi bemutatójához fájdalmas aktualitás fűződik. Severin Mars. Napoleon megszemélyesítője a bemutató-előadás alatt szívészélhűdést kapott s míg a közönség elragadtatással nézte csodálatos játékát a nagy művész a páholy mélyén csendesen kiszenvedett. A gyönyörű filmalkotás vasárnap és hétfőn is műsoron van az Apollóban.

* **Fáradt Halál,** az Uránia mos tani film attrakciója még vasárnap és hétfőn látható. A kép gyönyörű népballadát elevenít meg, egy szerelmes szívű leánynak szokatlannal nagyszerű, csodálatosan megkapó harcát mutatja be a kép a Halállal, aki szerelmesét magával vitte, de hasztalan minden küzdés: a földön nem, csak a mennyek országában találkozik egymással a két szerelmes szív. A megrázóan nagyszerű film csodás hatását még jobban fokozza az, hogy a Halált Bernhardt Goetzke személyesíti meg, a kiváló filmművész, aki a Hindu siremlék fantasztikus drámában Joggi az indus fakir szerepét játszotta. A fáradt Halál, amely a pénteki premieren és a szombati második előadáson is nagy és elhatározó sikert aratott, még vasárnap és hétfőn kerül csak színpadra az Urániban.

— **Székrekedés.** Korányi tanár, az országos igazságügyi orvosi tanács néhai elnöke, megállapította, hogy FERENC JÓZSEF keserűviz gyors biztos és enyhe, fájdalom nélkül ható természetes hashajtó.

„A SASOK ALKONYA“

A legpazarabb film NAPOLEON korából.

I. rész Vasárnap, hétfőn és kedden

A felvételek Schönbrunn Fontánaiban és Szt. Anna szigetén készültek

az Apolloban.

Takarodó után ...

(Miből élnek az Aradon lakó volt kőszős hadseregekből tisztek? — 1 tábornok, 9 ezredes, 6 alezredes, 4 őrnagy és 5 százados lakik Aradon. — Hivatalnokok, ügynökök, gazdálkodók, magánok. — Sovány a nyugdíj.)

A nagy takarodó elhangzott... A vérözönt felszivta a drága anya föld, zöld mezőn nem hadakoznak már gyilkos vassal és tüzzel képmény legények — inkább zöld asztal mellett döntik el a világ sorát az arra hivatottak. A tábornokok, ezredek és őrnagyok egyszerű polgári ruhát húztak a szürke uni formis helyébe és a világhistóriába beírta nevét október 30., meg Trianon, Versailles, St. Germain Neuilly és Sévres.

Az egykori Osztrák-Magyar Monarchia rombadőlt, nemzeti államok keletkeztek a helyén, a sokmillió „K. u. K. Heer“ szinte nyomtalanul eltűnt, elnyelte a civil élet, mindenki visszatért polgári foglalkozásához, akiknek meg hivatásuk volt a katonáskodás, úgy — ahogy — igyekeznek elhelyezkedni a polgári életben.

A volt osztrák-magyar hadsereg és volt honvédség Aradon lakó egykori tisztjei és a tisztek özvegyei, akik az államtól nyugdíjat kapnak, — egyesületbe tömörültek érdekeik megvédésére. Az egyesület központja tulajdonképpen Sibüben (Nagyszében) van és elnöke Stör Károly nyugalmazott altábornagy.

Az aradi fiók, amelyhez a megye is tartozik, mintegy hatvan tagot számlál, elnöke kisjolsvai Szabó Zoltán nyugalmazott vezérőrnagy, ügyvezető alelnöke Lichtenfeld Ferenc nyugalmazott ezredes, tagjai most már nyugalomban levő volt aktív tisztek, azok özvegyei és árvái. Az egyesület belügyminiszter által jóváhagyott szabályokkal működik, hivatalos helyisége is van és célja: tagjainak a megélhetést olcsóbbá tenni és segíteni egymáson. Az utóbbi azonban nem minden esetben sikerül. Tömörülésben rejlik az erő és ezt az örök igazságot a tiszteknek is meg kellett tanulniok, pedig azelőtt régen minden egyesületesdit és tömörülést üldöztek.

Azóta nagyot fordult a világ és úgy az emberek, mint a viszonyok megváltoztak.

Hogyan élnek az egykori katonák? Ki jól, ki rosszul. Legtöbbje nélkülöz, mert a sovány nyugdíjából sokra nem igen telik. Egy tábornok havi nyugdíja 1800 lei, ezredesé 1418, alezredes 1100 leit kap, az őrnagy havi illetménye 7—900 lei, míg a századosok alig 700 leit kapnak. Az alantas tisztek nyugdíja 4—500 lei. Az özvegyek illetménye a nyugdíj fele. Aradon él ezidőszerint 1 tábornok, 2 ezredes, 6 alezredes, 4 őrnagy, 5 százados és mintegy 12 különböző alantas tiszt. Harmincan vannak az özvegyek és árvák.

A nyugalmazott tisztek közül kisjolsvai Szabó Zoltán tábornok szőlőbirtokos, Lichtenfeld Ferenc ezredes privatizál, Hauser ezredes gazdálkodik, hasonlóan gazdálkodnak Benedikty és Király alezredek is. Schreiber őrnagy az Idet szállítási vállalat vezetője, Zatráczy százados több nagy vállalat aradi képviselője, Fiedler őrnagy az Astra-gyárban tisztviselő, néhai Winkler őrnagy leánya szintén az Astra-gyárban dolgozik mint tisztviselő, özvegy Gilhuber őrnagyné a Nasicinál tisztviselő, Mikos volt őrnagynak szén szállítási vállalata van. Több volt tiszt, akit sebesülése nem enged állást vállalni, a nyugdíjából tengődik és az özvegyek sorsa sem valami rózsás, mert a felére redukált nyugdíj talán csak az éhenhalástól menti meg az embert. Mindenki úgy segít magán, ahogy tud. Egy volt közshadseregbeli kapitány ügynöksöködik, egyik másik özvegy pedig tetszetős jum pereket köt. Így folyik az életük csendben, nélkülözésekkel telten.

Néha-néha összejönnek a volt „kincstári“-asszonyok a Dáciában és ilyenkor megindul a panaszkodás, halk német szavak ropkodnak a levegőben és ezek közül

kicsendül a három leggyakoribb szó: Krieg, Frieden, Pension ...

Az egyesület legutóbb lépéseket tett, hogy olcsóbb fát szerezzen tagjainak — nem sikerült. Ellenben sikerült a hegyaljai villamoson féláru jegyet szerezni. Lépések történtek még olcsó villany, gáz és élelem szerzésére is. Hogy milyen eredménnyel jár az akció, ma még nem lehet tudni.

A nagy takarodó elhangzott. Az obesterek, majorok és hauptmannok belemerültek a küzdelmes civiléletbe, a robotba, munkába. 1923-at írunk ma és bizony nagyot fordult a világ kereke.

(k. s.)

Mit szállnak meg a franciák?

— A Ruhr-vidék kincsei. —

A Ruhr-vidéknek nevezett kis terület nagyon termékeny darab föld. Állattenyésztése is számottevő, de gazdasága ásványi kincseiben rejlik. Ez a vidék a Saar-menti és a sziléziai medencével Németország leggazdagabb széntermő vidéke, ahol nemcsak kitűnő fekete szén található hanem emellett óriási ipar is keletkezett. Ezt a gazdag és kultúrált vidéket védte — az egész Rajna mentével együtt — Köln, Ehrenbreitstein, Koblenz és Mainz erős vára, csak hogy mindennek most már vége! Nincs szükség egyelőre várakra, hiszen a franciák azt teszik jóformán, amit akarnak. Ezen a vidéken legsűrűbb a lakosság, a legsűrűbb a vasuti hálózat is és itt legkultúraltabb is a nép. Tudnivaló, hogy Németországnak ez az áldott darab földje a francia forradalom után a nevezett várerődítményekkel együtt kétszer is francia kézre került és csakis a bécsi kongresszus adta vissza Poroszországnak. Hogy pedig a franciáknak olyan nagyon megvásott a foguk erre a tartományra, illetve ennek leggazdagabb darabjára, azt nem lehet csodálni; hiszen amíg ők ezt a darab földet kezükben tartják, addig Németország stratégiai kulcsa is kezükben van, másrészt pedig innen elláthatják Franciaországot majdnem minden szükséges terménnyel.

Ez a vidék nagyszabású ipartelepek középpontja, hiszen itt vannak a nagy vas-, gép- és acélgyárak, a nagy pamut-, selyem- és műselyemfonók és szövők, de a do-

hány, cukor, papiros és bőripar is nagyon magas fokon áll e vidéken. Magának a franciák által megszállott vidéknek két legfontosabb városa: Essen és Bochum, de körülötte olyan hatalmas ipartelepek terülnek el, mint Solingen és Remscheidt (acéliparral), Barmen, Elberfeld és Krefeld (nagy szövőgyárakkal), de körülötte fekszenek még Köln, Duisburg, Düsseldorf és Aachen is, a német ipari tevékenység e nagyszerű fészkei. Csodálatos város maga Ruhrort is. Voltaképpen csak kis város és mégis a kontinens egyik legnagyobb folyómenti kikötője, mert mellette szakad a Ruhr és az Emscher a Rajnába és itt bonyolódik le a szénmedence legnagyobb forgalma. A vasutról a hajóba és fordítva való szénszállításra itt oly csodás műszaki berendezéseket teremtettek, mint sehol a világon, talán csak az angol Cardiffet nem számítva.

Essen maga egészen különös város. Kereken százezerre menő lakosságának jórésze a Krupp-féle gyártelep szolgálatában áll. Ennek saját malmai, sörfőzője, vasutai, hajói, ruházati cikk és egyéb gyarai vannak, de van saját műszaki iskolája is. Ha az ember messziről látja ezt a gyárvárost, a temérdek, folyton füstölgő kémények erdejétől egy fekete, kormos, füstös várost gondol, pedig egy rendes, szabályos, modern és tiszta fehér város.

Egészen más természetű város Bochum. Nem oly tiszta, nem oly szabályos és itt már a szociális viszonyok is egészen mások. Amíg Essenben alig nyilatkozott meg a munkások elégedetlenségének mozgalma, addig Bochumban mindig erjed, forrong a munkásság. A város lakóinak számottevő része éppen munkásokból áll és itt egész munkásnegyedek láthatók mindenféle munkásjóléti intézménnyel. Már a kilencvenes évek elején itt erős támadást intézett a szociáldemokraták lapja a bochumi nagyvállalatok ellen. Sőt a szerkesztő: Fussangel a legnagyobb gyár igazgatóját bélyeghamisítással vádolta. A per akkor nagy port vert fel, az igazgatót a bíróság tisztára mosta ugyan, de Fussangel mégis képviselő lett hamarosan. Ime, ez a rövid képe a Ruhr-vidéknek.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurát:
Dr. V. MARCOVICI

„A FÁRADT HALÁL“

Nép legenda után készült legszebb filmek egyike. Főszerepben Lil Dagover és B. Goetzke, ki a „Hindu siremlékben“ az indus fakir szerepét utóérhetetlen művészettel alakította.

Urániában

100 cm. esőes selyem Crep Marocain minden színben Lei 225—
Báli liberték mtr. Lei 85—
Francis Marquissetek minden színben mtr. Lei 88—
1 mtr. fehér selyem báli kelme Lei 120—

„RENAISSANCE“

DIVATRUHAZ

Str. Bratlanu (Minorita-palota) Weltzer-u. 2.
Farsangi árjegyzéke:

Három méter gyapju szövet esztümre és kabátira Lei 520—
Csipkefüggöny mtr. Lei 39—
Jutka futó szőnyeg Lei 75—
Vásznak, harisnyák, férfi és női angol szövetek stb. legelősbbe bevásárlási forrása. 13042

Sport.

Megjelenik a Vidéki Sport. Egy hónapi szünet után hétfőn ismét megjelenik a Vidéki Sport. Az eseményeken kívül Románia olimpiai szerepléséről hoz érdekes cikket. A lap ára 8 Lei.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Önkéntes árverés.

F. hó 27-én d. u. 2 órakor a Str. Anton Mocioni (Orezy-u.) 1. sz. alatti raktárunkból a következő áruk kerülnek árverés alá:

Orvosi cikkek: Record és Lieberg fecskendők, Röntgen lámpák
Gyógyszerészeti és kozmetikai cikkek: Mindennemű arc, kéz és hajápoló cikkek, hajfestékek, illatszerek, illó olajok (szappan és kozmetikai cikkek illatosítására) szamponek és sachetek, pipere cikkek, szoba és fürdővíz illatosítók, szappanok. Gummi és fém óvszerek.

Általános kereskedelmi cikkek: varrógép alkatrészek, varró és biztosító ták, gyűszűk, csavarhuzók, fésűk, frolier keztük, acél oltóra és hegedű hurok stb. 186

Pricha Péter műkertésznél,

Str. Corneli Leouștia (volt Dugonics) 50.
Kaphatók: Rózsák, futórózsák, ribizsköcsök, szegélybuxus, díszcserejék, orgonabokrok, télálló virágnövények, pácunia (pünkösdi rózsák) stb. Elvállalja virágosudvarok és díszkertek tervezését és beültetését. Szakszerű és a rózsametszés. 13175

Tökéletes levelező 6 hónap alatt.

Tények és nem üres szavak.

Tizenöt évi működésem alatt nyelvtanfolyamaimat végzett és ambiciózus leány, fiú és felnőtt tanítványaim ezrel bizonyították, hogy egy kis szorgalommal és modern módszeremmel 6 hónap alatt tökéletes román, német, francia és angol levelezők lettek, ezen nyelveket könnyen, gyorsan és tökéletesen beszélik.

Sok ezer végzett növendékem hálás, hogy nyelvismereteik terén biztos existenciát alapítottak.

Jean Goldberg

a modern nyelvek tanára.

Str. Eminescu 9. II. (Deák Ferenc-u.)

Hálószoba, smyrna-szőnyeg garnitúra, lenvaszon paplanlepedők és ágyhuzatok, női fehérneműk, zsebkendők, utazó-pleéd, ezüst retikül, rischeli milliók, függöny és ágyterítők, dísztárgyak, poharak, női kabátok, csizma, stb.

eladók

Str. Consistorului (Batthyány-u.) 23. szám, I. emelet, jobbra. 2561

Hölgyeknek mindennapi használatra. Úraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsíros arc, egyszerű lemosásra esodás szép lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal volna bevonva. (Mitesszerek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legértálmatlanabb arcszépítő. — Készíti

Dr. Földes és Mehs Margiterna gyára
Budapest, I. Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Micalaca. 12091

Gyorsprés

augsburgi gyártmány 100/140 cm. 4 feladóhengerral, berakókészülékkel jutányosan eladó.

Ajánlatok „Augsburgi 145“ jelígeré Blockner I. hirdető irodába
Budapest, 13691
Semmelweis utca 4. sz. címzendők.

Levélbélyegek

egyenlők aranyal és minden gyűjtő körjen, mielőtt más cégnél rendeléseket eszközöl, díjtalan bélyegárjegyzéket. — Nagy választék és olcsó árak! 285

Uj. Pirkmayer Alajos

Perlamos (Perjámos) Judetul Torontal.

Gépszijvarrás és gyártásban jártas

szijgyártók

Állandó alkalmazásra, jó fizetéssel kerestetnek, azonnali belépésre a

Muraseni Bőrgyár r. t.-hoz

Muraseni, Marosvásárhely mellett.

Minden nő

használjon

SERAIL CREMET

ha azt akarja, hogy szép és tiszta arca legyen. Kapható nappali és éjjeli használatra. 12171

a ROZSNYAI gyógytárban Arad.

Nem hiszi, hogy nálam minden cikket olcsóbban kap, mint bárhol másutt? Nemesak a legelősbbat, hanem a legjobbat is! Saját érdekében cselekszik tehát, ha próbát tesz!

Ajánlott levélben beküldi a pénzt és portóért tételenként 5 leit és postafordultával bérmentve megkapja a kívánt cikket. (Utánvétellel nem lehet küldeni, mert a posta nem veszi fel.) Ha öt tételt rendel, ráadásként egy szép ajándékot kap. Nem tetszőt kioszerélek. Rendelésnél szín és nagyság megírandó. Részletes árjegyzék 2 lei portó ellenében készséggel küldetlek.

Kivonat az árjegyzékből.

Kötött selyemnyakendő 40—50, férfi zokni 25—35, gummi nadrágtartó 35—45, önbortóva 3 késsel 20, ugyanez késszerűvel 35, tiz penge 25—35—45, tyukszemgyalu 3 késsel 30, szolingeni borotva 40—60—70, tölts toll 85, villany szobalámpák batériával 45—60, solingeni manikür készlet 55—65, manikür olló 40, öngyújtó 25—40—60, zsebkés 80—40—60, női harisnya 40—50—60, gyapju-jumper 180—280, selyem jumper 530—630, karkötő-vagy szobóra 160, fogkefe 30—35—40, Mevelli önműködő áramnélküli csengő 65, Ventilátor kézi legyező 50 lei.

Minden cikknél jótállás! Külön speciál árjegyzék minden nyelven. Klingsor-beszélgőgépekről és lemezekekről 10 lei portó ellenében.

Cim: I. SZEMERE, Wien, VI. Windmühlgasse 30.

Magyar-német levelezés. — Rendelésnél hivatkozzék az „Aradi Közlöny“-re.

A LEGTARTÓSABB ÉS TÖKÉLETES A LEGGZÁRÁSOSABB ÉS VILÁGÍTÁS!

Szerszámok „rompt“ Építkezési vasalások Technikai áruk Emelőgépek

12182

Állandó nagy raktár mindennemű csava- és szegecésáruban.

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros,
Str. I. C. Bratlanu (Uri-utca 12. sz.)

Fischer M és Társa

kenyérstüde és lisztnagykereskedés

ARAD, Bul. Regele Ferdinand (Boros Beni-tér) 15.

Kismalomban öröit friss házi

k o r p a

Maximális áron klttűnő fehér- és barna kenyér kapható.

Fehér kenyér klg. 5:50
Barna „ „ 8:50

A t. közönség szives pártfogását tisztelettel kérjük. 8214

PALYAZATI HIRDETME NY

A craiovai (bélkirálymezői) körjegyzői irodában egy okleveles segédjegyző, valamint egy írnök, aki az adó ügyekben teljes jártassággal bír, azonnali belépéssel alkalmazást nyerhet. Az okleveles segédjegyző az őt az államtól megillető javadalmazással, míg az írnök a körjegyzőség községei pénztárából megállapodáshoz mért javadalmazással fog kielégítettni, ugyszintén lakás és fűtésben is fog részesülni, mindkettő. Felkérem pályázni óhajtokat, miszerint pályázati kérvényeiket körjegyzőhöz címezve beaduj sziveskedjenek. 204

Craiova (Bélkirálymező), 1923 január 17. Posta, Beliu, Jud. Bihor.

Notari cercual.

KASSAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP

Főszerkesztő: Fel. szerkesztő:
Dr. SZEPESSI MIKSA DZURANYI LASZLO
Megjelenik minden nap a kora reggeli órákban.
Szlovenszke vezető napilapja. — Hetköznapi 8, vasárnap 12, nagyobb ünnepeken 32—40 oldalas terjedelemben, naponként 18,000 példányban jelenik meg. Hirdetéseit mindig eredményesek.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fela Dávid-utca 7. sz. — Telefon 77. és 74.
Fiókkiadóhivatal: Malom-utca 22. szám.

Ön kóhög? keresse fel „Csokoládé Király-t“ Csak Str. Metlanu (Ferray-u.) 2. és vásároljon valódi töltött máhméz, arany-aibis, pemetető és számlák gyógycukorkát. Cimre vigyázn.

INVITARE

Cooperative Generale de Productie si Consum Muncitorilor si Functionarilor din Arad invita la a II-a adunare ordinara anuala tinuta in Arad in 4. Februarie la orele 10 a. m. in Camin de Muncitorilor.

Programul: 1. Delegarea unui membru pentru incheierea procesului verbal si doi pentru verificarea procesului verbal. 2. Raportele directiunii si a comisiei de control; stabilirea bilanului anului de gestiune 1922. si deciziunea de absolvare. 3. Deciziunea pentru intrebuintarea castigului. 4. Propuneri eventuale Propunerile trebuie date in launtru inainte de seclnta cu 8 zile in scris La sedinta numai aceia actionari pot lua parte cari inainte de intrare, cu cartea de membru sa legitimeaza. Arad, la 7. Ianuarie 1923. Directiunea.

MEGHIVO

az Aradi Munkások és Tisztviselők Általános Termelő és Fogyasztási Szövetkezetének Aradon, 1923. évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor a Munkás Ottobon termében tartandó II-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. 2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése; az 1922. üzletév mérlegének megállapítása és a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 3. A nyereség hováfordítása felett való határozathozatal. 4. Esetleges indítványok. Az indítványok a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal írásban nyújtandók be. A közgyűlésen csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik a belépéskor tagsági könyveikkel igazolják magukat. Arad, 1923. január 7. Az igazgatóság.

Contul bilan de pe anul 1922. — Mérleg-számla 1922. üzleti évről. Activa. — Vagyon. Cassa. — Pénztár. 1116 L. 16 b. Depuneri. — Betétek. 75265 L. Marfuri. — Árúkézlet. 40858 L. 83 b. Instalatțiuni. — Berendezések. 4649 L. Total. — Összesen. 121888 L. 99 b. Passiva. — Teher. Mize. — Üzletrészek. 65420 L. Fond de rezerva. — Tartalékalap. 6000 L. Fond de rezerva pentru impozit. — Be nem fizetett adók. 6000 L. Creditori. — Hitelezők. 6748 L. 20 b. Profit rest din anul 1921. — Mult évi nyereség áthozat. 2591 L. 27 b. Profit curat din anul curent. — Folyó évi tiszta nyereség 35129 L. 52 b. Total. — Összesen 121888 L. 99 b. Arad, la 31. Decembrie 1922. Directiunea. — Az igazgatóság: Buday Gyula, s. k. president — elnök. Bodnár Jakab, s. k. subpresident — alelnök. Dobos János, s. k. casir — pénztáros. Bérczi Sándor, s. k. Kovalovszki Ernő, s. k. Máté József, s. k. Prisztavok Pál, s. k. Scheffler Dezső, s. k. Vallet Gyula, s. k. membri — tagok. Verificat si gasit conform cu registrele. — Megvizsgálta és helyesnek találta. Comisiunea de Supraveghere. — A felügyelő-bizottság: Balázs János, s. k. president — elnök. Csepeli László, s. k. Gruber Imre, s. k. Balázs János, s. k. membri — tagok. 268

Gyorsgyűjtőwaggont

inditunk a napokban Budapestre. Szálltmányokat, ingóságokat is,

a külföld bármely állomására előnyös feltételek mellett vállaljuk teljes értékbiztosítással.

FRATII DEUTSCH nemzetközi szállítók

Arad, Str. G. Lazar (Simonyi-u.) 13. :- Interurbán telefon: 40L

Saját telepek: Wien, Budapest, Berlin, Passau, Regensburg, Simbach, Salzburg, Szolnok, Cluj, Oradea-Mare, Orsova, Brasov, Cernautsi. 127

A TEMESI AGRAR TAKAREKPENZTAR RESZVENYTARSASAG

temesvári központja részére, jelzálogkölesön ügyekben gyakorlott

tisztviselőt,
továbbá
irodaszolgákat keres

Fris és kellemes ízű

Csukamájolaj

most érkezett, ára egy nagy üvegnek 30 Lei. 12061

Orvos urak figyelmébe!

Neosalvarsan nagyobb mennyiségben

Scharlachserum

a Sächsische Serumwerke összes készítményei. Kaphatók:

Hajós gyógytárban
Aradon, Bulv. Regina Maria 22.

Adolf Lusztbáder

Ingatlanforgalmi iroda 246

Arad, Str. Desseanu (Révay-u.) 2. Elfogadok megbízásokat házak, szőlők és birtokok eladására. Előjegyzésben több kisebb-nagyobb bér és magánház, elfoglalható lakással.

UTLEVELEK

ÉS ISKOLAKÖNYVEK
GYORS ES CSINOS
BEKÖTESET
OLCSON
VALLALJA

AZ

ARADI KOZLONY
KÖNYVKÖTESZETE.

Nem is hiszi

milyen megkönnyébbítést nyuj sok viszontagságunk közepette a

DIANA

sós borszesz

állandó használat. Szervezetünk állandó képességét már kora ifjuságunktól fogva ápolnunk kell. Semmiféle szerrel sem érhetjük ezt el oly biztosan, mint a

13678

DIANA

sós borszesszel.

Jó és olcsó férfi, női és gyermek-

cipők raktáron kaphatók

CZERNOCZKI

cipőüzletében, strada Marasesti (Kossuth - u.) 3. 6257

Salon kőszet,

apritott tüzfát, faszet és kőszet házhoz szállít: 12911

KNEFFEL szénüzlete

Bulv. Reg. Ferdinand (Boros B.-tér) 2.

"COLUMBIA"

FEHERNEMUGYAR RESZVENYTARSASAG

ORADEA-MARE

Sürgönycim: Columbia.

Aradi-ut 23-25. sz.

Gyártmányai: az összes férfi és női fehérneműek a legegyszerűbb commerce-árutól a legfinomabb kivitelig.

Radio 2737

5836

BANCA

UNGARO-ITALIANA

MILANO MANZONI (ITALIA)

6

(a Scala-színház közvetlen közelében)

Sürgönycim: **UNGITA-MILANO**

Alaptőke:

1,000.000 lira.

Szoros összeköttetésben a Banca Commerciale Italiana-val. A Budapesti Magyar-Olasz Bank affiliációja.

Alaptőke: 650,000,000 magyar korona tartalékok 248,000,000 K.

Az összes bankszerű műveletek lebonyolítása.

Távirati kifizetések
Európa minden országába

Folyószámlák
líraban 4% kamatozással,
folyószámlák
magyar koronában 8% kamatozással.

Ajánljuk a külföld bármely nagyobb városában beváltható líra-csekkjeinket. — Csekkok, váltók, fakturák és egyéb kereskedelmi követelések inkassója egész Olaszország területén belül. 78

Levelezőink
Romániában

- BUCURESTI: Banca Commerc. Italiana si Româna
- ARAD: Aradi Központi tp. Temesi Agrár tp. aradi fiókja.
- ORADEA-MARE: Nagyváradi Agrár tp.
- TIMISOARA: Temesi Agrár tp.
- TARGUL-MURES: Marosvásárhelyi Agrár tp.
- CLUJ: Közgazd. Bank.

JEANETTA MOHR
fog. fogtechnikusnő.
Arad, Luther-tér 1.
Rendel 8-12, 2-7-ig.
Mindon csütörtökön szögnyeknek ingyen foghúzza.
FOG 12641 FOG

Garantált
fajtiszta

Erfurti főzelek
és virágmagvak
kaphatók

Balázs Odön

magkereskedésében
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Vitéz Mihály (Nag. piac) tér 4.

Részletes árjegyzék
kivánatra ingyen és
bérmentve.

„IMPERIAL“ likőr, cognac és rum a vezető márka.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1 leu.

Vastagabb betűvel 2 leu.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg 10 leu.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

FÜZÖNŐNEK ajánlkozik vidéki özvegy urinó, egyszobás butorát magával vinne. Címe kiadóban. 244

INTELLIGENTES deutsches Fräulein wird zu einem 2 Jährigen Knaben gesucht. Adresse „Kelet“ hírlapiroda. 13040

ÜGYES, megbízható irodaszolgát felvesz Aradi Kötő- és Kötőszővőgyár. Románul tudók előnyben. 269

PERFECT főzőnő állást keres, ugyanott mindennemű varrást elvállalnak. Burzer Antalné, Str. Calvin 17-19. 13178

KIFUTÓ fiu fizetéssel és kocsival felvétetik. Cím a kiadóban. 311

TISZTESÉGES mindenféle főzőnő, szobalány mellé mielőbbi belépésre keresetlik. Cím Kelet hírlapiroda. 13042

MINDENES 2 tagú családkhoz felvétetik. Str. Colonel Pirici No. 3. II. 17. 13352

ANYAHELYTTESEI állást keres ötven éves intelligens, művelt nő. „Kaució képés“ cím a kiadóban. 313

ÖZVEGY URINÓ elfogad teljes ellátásra hivatalnoknőt, vagy iskolás leányt. Cím a kiadóban. 314

JOBB CSALÁDBÓL VALÓ LEÁNY, ki a varráshoz ért, könnyebb házimunkára felvétetik. Cím a kiadóban. 316

KÖNYVKÖTÉSZETI munkában jártas leány, aki magyar és német nyelvet beszél, írásban állást nyerhet. Cím Wallinger hirdetőjében. 13178

JÓ IRÁSU irodista kisasszony, ki írogat is dolgozik felvétetik Ingusz dobozgyár. 290

DEUTSCHES FRÄULEIN sucht Stelle 1-2 Kindern. Briefe erbeten an Administration. 287

TISZTESÉGES bejárónő keresetlik. Cím a kiadóban. 293

GYAKORNOKI Aradi központi és soborsini irodánk részére keresünk azonnali belépésre némi irodai gyakorlattal rendelkező, jóírású fiatalleányt gyakornoknak. Írásbeli ajánlatok: Seidner Bernát és Fia Arad, Strada Bucur (Eötvös-utca) 13. küldendő. 299

INTELLIGENTES MÄDCHEN sucht Stelle zu einem Kinde. Geth auch auswärts. Adresse in der Administration. 310

KERESEK jobb, megbízható leányt, esetleg németet egy kis gyermek mellé. Schwartzné. Strada Stroiescu (Telcky-utca) 24. a kertben. 13178

FIATAL szálloda takarítónő keresetlik. „Aranykerék“ szálloda. 307

ÖT-NYOLC JÁRATU malom vezetését vállalom. Cím: Motor-szálloda, Tóth Mihály. 309

SZOLID, ügyes főmolnár, ki szakember, állást cserélné február 1-re, vagy későbbi belépésre. Rozeknál Lajos főmolnár, Mercifalva. 305

Vétel és eladás.

BORSZIVATTYU, gummitörők, fecskendők, kutak, szerszámok, Kovács Soma és Társánál Arad. 302

HAJAT veszek. Fischer, modern hajmunka vállalata Str. Mărăsesti (Kossuth utca) 58. 297

ELADÓ egy kis ebédőasztal, asztal, íróasztal, tükör, rézagy, csüngőlámpák és kötött gyermekruha. Megtekintendő délelőtt 10-11-ig. Cím a kiadóban. 296

EREDETI magánjáró cséplőkészlet 8 HP. Umrath, 10 létkörös Hofherr cséplővel. Kovács Soma Társánál. Arad. 304

ELSŐRENDÜ hízott sertések eladók Strada General Coanda (Borona-u.) 21. 292

ELADÓ 4 méter finom dublé kabátka, és egy férfi téli kabát. Érdeklődni 12-3-ig Strada Románulul (Zrinyi-utca) 4c I. em. jobbra. 13178

UJ, MASSZIV tölgy háló, ebédő asztal 4 székkel eladó. Strada Sava Raicu (György-utca) 62a) 300

IRÓGÉPEK, Uránia, Torpedó, Commercial, Meteor készletben Kovács Soma Társánál, Arad. 304

MINDENFÉLE üveget veszek Str. Romul Veliciu (Lipót-utca) 1. 13042

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 13629

SMOKING, teljesen új, középtermetre eladó. Cím a kiadóban. 318

BUTOR, tülhalmozott raktár miatt, ebédő és hálószobák olcsó áron kaphatók Wiegenfeld, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 12071

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39 sz. 10655

SZAZ FINOM levélpapír, 100 selyempapírral bélelt borítókkal Leu 45.— Knieszer papirkereskedőnél Strada Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

MÜTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

MINDENEMU ÉKSZERT, gyöngyöket, legmagasabb áron vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássytér) 20. 12021

FESTMÉNYEK (ujak, kiváló művészek) érkeztek Kerpel műkereskedésébe. Ugyanott 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. 12871

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szönyegeket, festményeket, mü tárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vazákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

JÓ állapotban levő gyermekkosci eladó. Cím a kiadóhivatalban. 254

HASZNÁLT, 21-es, vagy 22-ös hengerek és egy radiál szítát megvételre keresek. Angyal Mihály Revetis. 262

HASZNÁLT ÓLOM megvételre keresetlik. Bövebbet a kiadóban.

Ingatlan.

SÉGA CSABÁ-UTCA 10. számú ház lakással eladó. 211

ELADÓ magánházak, bérházak, vendéglők, üzletek, 2-3 szobás lakással, háló berendezések, gramofonok 60 lemezzel, Lukács-ügynökség, Str. Cornel Popescu (Edelspacher-utca) 20. 312

NÉGY négyszobás lakásból álló modern ház közvetlen a belvárosban eladó. — Szántó, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 111. 319

MODERN ház 3 szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 265

ELADÓ magas földszintes ház 3 szobás fürdőszobás lakással, kerttel. — Földszintes ház 2 szobás, előszobás lakással, kerttel 100 ezer Leiért. — Modern bérházak, magánházak 3-6 szobás lakásokkal. — Mü- és gőzmalmok nagyforgalmu vendéglő és szálloda 10 berendezett szobával, kisebb vendégülők, fűszerüzletek lakásokkal. Eladó ingatlanok előjegyzése díjtalan Haasz-iroda Str. Románulul (Zrinyi-utca) 6. 13512

MAGÁNHAZ lakással, nagy boros pincével, elköltözés miatt jutányos áron eladó. Bövebbet Str. Eminescu 27. udvarban az emeleten. 308

Üzletek.

PINCEHELYISÉG borozónak, bodogának alkalmas, eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 13178

Ellátás.

HÁROM-NÉGY KÖZÉPISKOLAI tanuló correpetálással, teljes ellátásra elvállal Steiner, volt izr. fiuinternátus tulajdonosa Str. Sinagogei (Chorin Aron-utca) 1. 277

BEI DISTINGUIERTER Familie wird für junge Dame volle Pension mit Badezimmer benützung gesucht, möglichst Stadtzentrum. Adresse an die Administration d. Blattes. 250

Különbö.

HUTTKA JENONÉ szül. Illein Ilona, tudassa hollétét orosz fogságból hazatért fiával. Cím a kiadóban. 295

INGYEN adnám használatba varrógépet 500 leu költségnél. Cím a kiadóban. 815

VARRÓGÉPEKET, kerékpárokat, gramofont, legjobban javít Schwarz műszerész, Str. Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12811

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható varró- és szabásművelés tanfolyam van Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) II. emelet udvar feljárt. 12971

Dinamók, villanymotorok, transzformátorok, elektromos indító készülékek stb. szakszerű javítását és újratekeresését a legjutányosabb áron vállalja:
Vallalja:
Ioan Kádár János

mechanikai üzeme Arad
Strada Simeon Balint
No. 10. (Dessewffy-utca) 301

Központon

fenálló üzletemet családi okok miatt sürgősen átadnám, esetleg tevékeny kereskedőt vagy iparost társul vennék. Ajánlatokat „Üzlet“ jelleg alatt a lap kiadója továbbítja.

Jól bevezetett női divatüzlet keres

13042

üzletvezetői állásra

elsőrangú szakembert, ki a román nyelvet bírja, jó eladó készséggel rendelkezik, előnyös fizetés és jutalék feltételek mellett. :—: :—: :—: :—: :—:

Cím a kiadóban.

Fiatal

ügyes fűszeres segéd február 1-re felvétetik.

Dürr Gusztáv cég. udvari szállító. 291

Figyelem! Figyelem!

Nagy megtakarítást jelent ruhában ha munka közben az elszakítottatlan

„Matador“

munkásruhát viseli.

Allandóan raktáron tartunk orvosi, vegyész, irodai, raktárnoki, fűszeres, pincér, borbély, hentes és gépész kabátokat, salför, kazántisztító és munkásruhákat elsőrangú anyag és kivitelben.

Gyárak, bányák, nagyüzemek figyelmébe ajánljuk magunkat és kívánatra árajánlattal szolgálunk. 19042

Fratii Stern Testvérek

Villanyerőre berendezett „Matador“ munkásruha és konfekció gyára Arad, Str. Metlanu (Föray-u.) 2.

Eladás nagyban és kicsinyben!

„Megbízás“ vállalat Strada Horia 2. Mindennemű megbízást vállal, (Széchenyi-u.) 2. ingó és ingatlanok adás-vételét közvetlen minden tőren, áruk beszerzése vagy értékesítése ügyében eljár, helyben, vidéki és külföldi levéiben megbízásokat pontosan ellát. 317

Kozaneczký János szita és keféru-üzlete Arad, Bulev. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) 9. Raktáron tart saját gyárában elsőrendű anyagból készült szita- és keférukat, melyek bármily mennyiségben pontos kiszolgálás mellett a legjutányosabb árért kaphatók